

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Diplomová práce

Zdenka Kallerová

**Využití knih Romany Suché při výuce českého jazyka, literatury
a slohu na 1. stupni základních škol**

(The Use of Books of Romana Suchá in Teaching of the Czech
Language, Literature and Composition at the Primary School)

Olomouc 2017

Vedoucí práce: Mgr. Cibáková Dana, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Dlouhá Loučka 20. 5. 2017

.....

Ráda bych poděkovala Mgr. Cibákové, Ph.D za odborné vedení práce a Romaně Suché, za souhlas se zpracováním jejích osobních údajů, s využitím jejích děl v diplomové práci a spolupráci.

OBSAH

ÚVOD	6
1 ZDŮVODNĚNÍ VÝBĚRU TVORBY ROMANY SUCHÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE	8
1.1 Životopis a literární tvorba Romany Suché	9
2 POJEM „LITERATURA“	11
2.1 Literární druhy	20
2.2 Obsah, kompozice a jazyk v dětské literatuře	22
3 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	29
3.1 Jazyk a jazyková komunikace	29
3.2 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru „Český jazyk a literatura“ na 1. stupni ZŠ	30
3.2.1 Komunikační a slohová výchova	31
3.2.2 Jazyková výchova	33
3.2.3 Literární výchova	34
4 METODY PRÁCE S TEXTEM	36
5 PRAKTICKÁ ČÁST	42
5.1 Metodologie kvalitativního výzkumu	43
5.2 Praktické využití knih Romany Suché na 1. stupni ZŠ	46
5.2.1 Výzkumné bloky	46
5.3 Hodnocení výzkumných jednotek.....	71
ZÁVĚR	77
PŘÍLOHY	81
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	94
LITERATURA A PRAMENY	95
ELEKTRONICKÉ ZDROJE	98

Úvod

Čtení je důležité pro rozvoj osobnosti člověka, provází jej celým životem a je významné pro jeho vzdělávání. Již v dětství se dítě prostřednictvím knih seznamuje s životními situacemi, poznává různé charaktery postav, které mu lépe umožňují od sebe rozlišovat dobré a zlé. Ztotožňuje se s hlavními hrdiny příběhů, kteří mu pomáhají v kombinaci s vlastními zkušenostmi a poznatky formovat svoji osobnost.

Je nutné pěstovat u dětí kladný vztah ke knihám již od raného dětství. Jejich první seznámení s knihou bývá obvykle v podobě obrázkového leporela. Následují říkanky spojené s pohybem a obrázky, které napomáhají rozvoji jejich paměťových a rozumových schopností. Oblíbenou čtecí aktivitou pro děti bývá předčítání pohádek a příběhů před spaním nejprve za pomoci dospělých. Literární texty je třeba zvolit dle věku, zájmů a schopností dítěte. Po nástupu do školy žáky provází literatura v podobě učebnic a textů v čítankách. Na 1. stupni základních škol se čtení věnují samostatné hodiny, v nichž se využívá zejména četba z čítanek. Výuku lze oživit knihami jiných autorů v kombinaci s vhodně zvolenými metodami, které mohou pomoci ve vyučování při získávání a upevňování nově nabytých znalostí.

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila texty autorky Romany Suché, které zatím nelze najít v čítankách. S Romanou Suchou jsem se seznámila na střední škole, kde jsme spolu studovaly. Když začala s psaním básniček a říkadél pro svoje děti a vydala své první knížky, byla jsem jednou z jejich čtenářek. Jak děti rostly, v průběhu jejich školní docházky se měnila také náročnost a tematika autorčiných textů. V současné době se spisovatelka opět vrací k tvorbě pro děti předškolního věku.

Cílem diplomové práce je představit Romanu Suchou a její literární díla určená dětem. Zaměřila jsem se zejména na texty vhodné pro žáky mladšího školního věku. Dalším cílem je zjistit, zda jsou pro ně atraktivní a lze je využít při výuce Českého jazyka, literatury a slohu. Chtěla bych na ně ve své práci poukázat, nastínit možnosti, jak lze s nimi v hodinách pracovat a zjistit prostřednictvím výzkumu, zda by byl zájem o jejich zařazení do výuky.

Diplomová práce se dělí na část teoretickou a praktickou. První čtyři kapitoly jsou teoretické. Kapitola první je věnována představení autorky a její literární tvorbě. V druhé kapitole jsou zmíněny pojmy, které patří do literatury, a je zde nastíněna historie literatury s hlavními představiteli. Rámcovým vzdělávacím programem se zaměřením na vzdělávací

obsah Český jazyk a literatura se zabývá třetí kapitola. Ve čtvrté kapitole je uveden výčet metod práce s textem. Závěrečná kapitola diplomové práce je vedena jako praktická část. Věnuji se zde výzkumu spojenému s využitím knih Romany Suché.

Knihy mě provázejí již od raného dětství a jejich četbou jsem strávila mnoho času. Ještě dnes si pamatuji text mé první dětské knížky. Postupně se mi v knihovně nashromáždilo mnoho titulů různých autorů, přesto tato knížka v ní zaujímá čestné místo. Knihy jsou mým celoživotním přítelem a i já se snažím ve škole žákům ukázat cestu k nim.

1 Zdůvodnění výběru tvorby Romany Suché při zpracování diplomové práce

Texty Romany Suché jsou rozmanité, nápadité a jsou určeny dětem již od narození až po mladší školní věk. Každé její dílo je cíleno na určitou věkovou skupinu. Začala s poezií ve formě říkadel s jednoduše zapamatovatelnými rýmy, které spojila s pohybem. Poté následovala próza pro děti předškolního a mladšího školního věku v podobě pohádkových příběhů o lesních skřítcích. Ti řeší stejné problémy jako děti, a proto jsou jim velice blízcí. Vydala veršovaná divadélka s bajkami o zvířátkách domácích, lesních i ze ZOO, z nichž vždy vyplývá nějaké poučení a rada do života. Mimoto vyšly i její cvičebnice sloužící k procvičení matematiky, vyjmenovaných slov a slovních druhů, jež jsou věnovány žákům na 1. stupni základních škol.

Autorka se svými knihami plnými poutavých příběhů, barevných obrázků a úkolů, snaží pozitivně působit na psychiku dětí, zaujmout je, zvýšit jejich zájem o literaturu a jejich vlastní četbu a vytvořit pozitivní vztah k jazyku, knížkám, a tím i k celé společnosti.

Její literární práce je rozdělena do dvou období. V prvním je nastíněna literatura mladších dětí ve věku dvou až šesti let, kdy se dítě učí poznávat svět kolem sebe. Obsahuje jednoduché rytmičné verše, mnohdy spojené s pohybem, zprostředkované především prostřednictvím rodičů. Druhé období, stěžejní pro tuto diplomovou práci, je zaměřeno na literaturu dětí mladšího školního věku od sedmi do desíti let. Texty mají funkci poznávací i výchovnou. Žák se seznamuje s jazykem, novými poznatky a tím získává nové vědomosti. V tomto věku jsou vhodné texty s dětským hrdinou jejich věkové kategorie, pohádkovými a zvířecími postavami. Jsou to jednoduché, krátké a poutavé příběhy psané formou prózy i poezie.

1.1 Životopis a literární tvorba Romany Suché

Dne 20. 2. 1973 se v podhůří Jeseníků manželům Kubíčkovým narodila dcera Romana. Celé dětství prožila v moravském městečku Uničov, kde také vystudovala základní školu a gymnázium, které ukončila v roce 1991. Po úspěšném složení maturitní zkoušky pokračovala do roku 1996 ve svém vzdělávání na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v oboru Psychologie. V roce 2002 složila státní rigorózní zkoušky a v roce 2013 atestační zkoušku v oboru Klinická psychologie, kterému se věnuje dosud v Psychiatrické nemocnici v Kroměříži.

S manželem Pavlem Suchým má dvě děti a díky nim se začala od roku 2004 věnovat literární a výtvarné tvorbě pro děti. Nejprve tvořila jen pro svoji dceru a syna a poté začala spolupracovat především s nakladatelstvím Portál. Výsledkem je vydání patnácti titulů knih pro děti od období batolecího až pro mladší školní věk. Během své rodičovské dovolené pracovala v mateřském centru a také jako školní psycholog na gymnáziu a střední průmyslové škole. Své zkušenosti a znalosti z oboru psychologie využila ve svých knížkách. Snaží se ve své tvorbě podpořit zdravý vývoj dětí v mnoha oblastech – především v rozvoji řeči, pohybových dovednostech (hrubé i jemné motoriky), prosociálního chování, vytvoření vztahu, ať už s blízkou osobou, nebo vrstevníky. Životopis je napsán na základě rozhovoru s autorkou 5. 6. 2016 v Olomouci.

Texty knih jsou provázeny ilustracemi Venduly Hegerové, Zdeňky Študlarové a Miroslava Vostrého. Knihy *„Vyjmenovaná slova s čertíkem Kvítkem“*, *„Slovní druhy s čertíkem Kvítkem“* a *„Hravá násobilka“* jsou ilustrovány dětmi autorky Zuzkou a Radkem Suchými.

Autorka má internetové stránky, <http://romana-sucha.webnode.cz/>, kde píše o sobě a své tvorbě. Najdeme zde odkazy na články týkající se autorky a její tvorby. Návštěvníkům představuje své knížky, elektronické hry a komunikuje se svými čtenáři. Společnost Bonaparte vydala Veršované divadélko v podobě deskové hry. Nakladatelství Kosmas upozorňuje čtenáře na svých stránkách (<https://www.kosmas.cz/autor/24696/romana-sucha/>), že *„většina jejích knih byla převedena do elektronických aplikací a hraček.“* Na internetových stránkách https://ucenibezmuceni.cz/content/text/cz/?hrave_basnickyy+rozpustile_basnickyy, lze nalézt interaktivní aplikace pro Apple, Appstore a Google Play.

Romana Suchá spolupracuje s Fondem Sidus, neziskovou organizací, jejímž cílem je dlouhodobě podporovat nemocné a potřebné po finanční i materiální stránce. Společně s tímto fondem vytvořila knížičky „Pohádkoví Lepíci“ a „Veselí Lepíci“ a další (<http://romana-sucha.webnode.cz/knizky2/knizky-pro-nadaci-sidus>).

K jejím knihám, určeným malým dětem mezi prvním a šestým rokem patří:

- *Veršované kresbičky* (Anagram, 2005)
- *Rozpustilé básničky* (Portál, 2008)
- *Veršované rozcvičky* (Portál, 2009)
- *Dovádivé básničky* (Portál, 2010)
- *Šikovné básničky* (Portál, 2011)
- *Veršované znakování* (Edika, 2012)
- *Kouzelnými vrátky pojedme za zvířátky – Na dvoreček* (CPress, 2016)

Přestože tato díla jsou určena malým dětem a dětem předškolního věku, lze je využít i při výuce na 1. stupni základních škol, především v první a druhé třídě. Řídky spojené s pohybem jsou vhodné, jako každodenní zahajovací rituál, nebo jako zpestření v průběhu vyučování, kdy ochabuje pozornost dětí, na procvičení paměti, a především je lze využít jako uvolňovací cviky při nácvičce techniky psaní.

Když děti autorky začaly navštěvovat základní školu, pustila se do tvorby knih a pracovních sešitů, které lze využít v hodinách Českého jazyka i Matematiky. Spoluautorem a ilustrátorem těchto cvičebnic se stal její syn.

Cvičebnice:

- *Hravá násobilka* (Edika, 2013)
- *Vyjmenovaná slova s čertíkem Kvítkem* (Grada, 2014)
- *Slovní druhy s čertíkem Kvítkem* (Edika, 2016)

Knihy:

- *Veršované divadélko* (Edika, 2014)
- *Můj kamarád skřítek Vítek* (Grada, 2014)
- *Divadélko se zvířátky v ZOO* (Edika, 2016)
- *To budete čubrnět!* (CPress, 2016)
- *Můj kamarád Rufus* (Portál, 2016)

2 Pojem „Literatura“

Slovo **LITERATURA** vzniklo odvozením z původního latinského termínu „littera“, což znamená písmeno a je názvem pro vše, co je písemně zaznamenáno. (Chaloupka, O., 2007). Otakar Chaloupka píše také ve své encyklopedii, že literaturou jsou „*míněny obsáhlejší slovní projevy, nikoliv ale jenom umělecké, nýbrž i žurnalistické, věcné, odborné dále příručky, učebnice, naučné slovníky, encyklopedie apod.*“ (Chaloupka, O., 2007, s. 531). Literaturou jsou tedy psané texty určené veřejnosti, které působí na city, rozum, povzbuzují, poučují, rozvíjejí fantazii a všestranně ovlivňují.

Dle Jaroslava Tomanu literatura plní tři základní funkce: Funkci **poznávací** mají především životopisy, cestopisy, odborná díla či encyklopedie. **Estetickou** funkci, která obohacuje fantazii čtenáře, vyvolává a podněcuje emoce a rozvíjí jeho myšlení a funkci **výchovnou** svým působením na člověka a snahou ovlivnit jeho chování i myšlení celé společnosti (Toman, J., 1992).

Čeňková uvádí: „*Například folklórní říkadlo je žánrem, který všechny funkce rovnoměrně naplňuje, cestopis se váže k poznávací a relaxační funkci, fantazijní a výchovná funkce je svázána s pohádkou. Výraznější zastoupení má funkce didaktická, která se podílí na rozvoji a upevňování hodnotové orientace, emocionality, sociálních a jazykových dovedností.*“ (Čeňková, J., 2006, s. 12).

Jaroslav Toman dělí literaturu na **uměleckou a věcnou**. Tvrdí, že umělecká literatura tvoří malou, ale významnou část literární tvorby a člení ji do dvou kategorií: na poezii a prózu a tří literárních druhů: lyriku, epiku a drama. Do věcné řadí literaturu odbornou, která je založena na vědeckém základě a je v ní užitá odborná terminologie; administrativní, což jsou například zákony, vyhlášky, smlouvy, a publicistickou, která poskytuje čtenářům aktuální informace. Ta podle něj „*tvoří plynulý přechod mezi literaturou věcnou a uměleckou*“ (Toman, J., 1992, s. 11).

V publikaci „Rozumět literatuře“ od Milana Zemana a kolektivu autoři tvrdí, že „*porozumět literatuře předpokládá doplňovat, domýšlet, rozvíjet text, avšak i dotvářet jej s ohledem na charakter uměleckého předmětu*“ (Zeman, M. a kolektiv, 1989, s. 14 – 15). „*A předpokladem jejího porozumění je umět ji číst a umět číst zase kromě jiného znamená vědět*“ (Zeman, M. a kolektiv, 1989, s. 41).

„Stupeň vědomé a kultivované četby podmiňuje řada historicko-sociálních faktorů, jako je věk, mentální vyspělost, vzdělání i životní zkušenost a také smysl pro osvojování krásy prostřednictvím světa umění“ (Zeman, M. a kolektiv, 1989, s. 15).

Historie české literatury pro děti a mládež

V „Průvodci po dějinách české literatury“ autoři uvádějí jako počátek české literatury druhou polovinu 9. století. Již před tím však existovala ústní lidová tvorba, která později byla písemně zaznamenána. Pověsti zachycené latinsky v kronikách byly předlohou pro jejich pozdější české přepracování pro děti a mládež. Prvním českým kronikářem byl pražský duchovní hodnostář Kosmas, který v latinsky psané „*Kosmově kronice*“ zachytil část české historie (Hrabák, J., Jeřábek, D., Tichá, Z., 1976).

V knize „Česká literatura od počátků k dnešku“ se uvádí, že na přelomu 11. a 12. století se objevují první české texty (duchovní píseň „*Svatý Václave, vévodo český*“). Duchovní si je vpisovali do svých latinsky psaných pomůcek, například do bible. Ve 13. století se objevila první písemná česká básnická tvorba. Například: „*Alexandreis*“ od neznámého českého skladatele, kde v postavě Alexandra lidé spatřovali krále Přemysla Otakara II. nebo „*Kronika Dalimilova*“, v níž autor líčí české dějiny od příchodu praotce Čecha až do roku 1314 (Lehár, J., Stich, A., Janáčková, J., Holý, J., 2008).

Na přelomu 13. a 14. století, díky rozvoji školství, dosáhla literatura vysoké úrovně a jako spisovný jazyk se vyskytuje i čeština. Vzniká odborná česká próza, za jehož zakladatele bývá označován Tomáš Štítný ze Štítného („*Knížky šestery a Řeči besední*“). Objevuje se próza zábavná, světská lyrická umělá píseň (Příkladem je „*Jižť mne vše radost ostává*“ od prvního známého českého hudebního skladatele Závíše ze Zap), legendy („*Legenda o sv. Kateřině*“, „*Legenda o sv. Prokopu*“), vyprávění ze života rytířského (básně „*Tristram a Izalda*“, „*Tandariáš a Floribella*“) a epické dílo („*Trojanská kronika*“) a satira („*Podkoní a žák*“ nebo „*Hradecký rukopis*“), která je předzvěstí revolučních událostí husitského období, jehož nejznámějším literárním představitelem je Jan Hus („*Knížky o svatokupectví*“). Zde se poprvé objevila časová píseň – „*protestsong*“ („*Ktož jsú boží bojovníci*“). Po porážce husitského hnutí dochází k rozvoji zábavné literatury (V „*Historii o bratru Janu Palečkovi*“ je hrdinou šašek krále Jiřího, který řeší všechny situace s humorem), vznikají cestopisná díla (Kryštof Harant z Polžic a jeho cestopis „*Putování aneb Cesta z království českého do Benátek a odtud do země Svaté, země judské a dále do Egypta*“).

a velikého města Kairu, potom na horu Oreb, Sinai a sv. Kateřiny v pusté Arábii ležící“) a dochází k zlidovění literatury, k čemuž podstatně napomohl vynález knihtisku.

Bohuš Balajka se ve svém Přehledu dějin literatury 1 zmiňuje, že svými myšlenkami týkajícími se otázek výchovy a vyučování se Jan Amos Komenský řadí k největším spisovatelům doby pobělohorské. *„Z pedagogických prací Komenského stojí na předním místě VELKÁ DIDAKTIKA.“* (Balajka, B. a kolektiv, 1970, s. 104)

Nastoupením Habsburků a příchodem jezuitů ubývalo literatury umělecké a ta se stále více zaměřovala k životní praxi. Vznikala však i literatura pololidová a anonymní lidová slovesnost. Lidé si vypráví o pověstech národních (*„o praotci Čechovi“*), hrdinských (*„o Žižkovi“*), rodových (*„o bílé paní“*) a dalších. V pohádkách se typickým hrdinou stal Honza. Lyrické písně zachycují život lidu a objevují se i balady (*„Osiřelo dítě“*).

V době národního obrození především díky školské reformě, kdy Marie Terezie uzákonila povinnou školní docházku, došlo k oživení češtiny a snaze o jeho zavedení jako úředního jazyka. Josef Dobrovský *„si uvědomoval nutnost uzákonit spisovný jazyk pro potřeby nové literatury“* (Bohuš Balajka, 1970, s. 149).

V období národního obrození začíná stoupat produkce v českém jazyce. Zvýšil se zájem o zahraniční autory a tak došlo i k rozvoji překladatelské činnosti. Vzniká česká poezie (F. L. Čelakovský – *„Růže stolistá“*), drama (J. K. Tyl – *„Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná hračka“*) i próza (B. Němcová – *„Divá Bára“*), (Hrabák, J., Jeřábek, D., Tichá, Z., 1976).

Nová změna na politické scéně v českých zemích v 19. století po pádu Bachova absolutismu odstartovala novou etapu rozvoje české literatury. Mezi literární představitele této doby patří například J. Neruda (*„Hřbitovní kvítí“*, *„Povídky malostranské“*), J. V. Sládek (*„České písně“*), K. Světlá (*„Kříž u potoka“*), J. Vrchlický (*„Z hlubin“*). Literární tvorba českých autorů dále pokračovala až po současnost. Po roce 1968 však byla podrobena přísné cenzuře, vzniká exilová (M. Kundera – *„Nesnesitelná lehkost bytí“*, A. Lustig – *„Démanty noci“*, J. Škvorecký – *„Tankový prapor“*) a samizdatová literatura (B. Hrabal – *„Ostře sledované vlaky“*, V. Havel – *„Audience“*). Tato díla byla vydávána až po „listopadové revoluci“ v roce 1989. V nové tvorbě se také objevuje dříve zakázaná erotika (M. Urban – *„Lord Mord“*) a bezprostřední humor (M. Viewegh – *„Výchova dívek v Čechách“*).

Česká literatura pro děti a mládež

„Literatura pro děti a mládež, tj. tvorba záměrně pro ně psaná, má poměrně krátkou historii. Až do romantismu děti četly vybraná díla z literatury pro dospělé, případně čerpaly z lidové slovesnosti. (Chaloupka, O., 2007, s. 535). Chaloupka dále uvádí, že „zájem o lidovou slovesnost byl podnětem ke vzniku literatury pro děti“ (Chaloupka, O., 2007, s. 535).

Miroslava Genčiová zmiňuje: „nedocenitelný význam pro vývoj literatury určené mládeži měla kniha Jana Amose Komenského *Orbis sensualium pictus*, vydaná v roce 1658“, v níž se Komenský jako první zmínil, že je nutné hovořit s dítětem formou jemu blízkou a tomu je třeba přizpůsobit literaturu jemu určenou (Genčiová, M., 1984, s. 18).

Dále uvádí, že „od poloviny 18. století vznikala vlastní dětská literatura, jejímž adresátem již v autorově záměru bylo dítě. Zpočátku to byla literatura čistě didaktického a mravoučného charakteru“ (Genčiová, M., 1984, s. 16).

Do té doby byly jedinými knihami určenými dětem jen slabikáře a čítanky. Nyní se však objevují první souborné mluvnice. V tomto a následujícím století roste význam lidové tvorby a následně byla pro děti přepracována a vydávána díla původně určená dospělým a tak se do dětské literatury dostaly nejen pohádky (K. H. Borovský – „*Král Lávrá*“, B. Němcová – „*Národní báchorky a pověsti*“), ale i bajky a přírodní lyrika (K. J. Erben „*Kytice*“).

Toman literaturu pro děti a mládež podle původní cílové skupiny rozčlenil na: **tvorbu neintencionální**, jež byla původně určena dospělým, a postupně byla upravována pro mladé čtenáře a **intencionální**, která je určena přímo dětem od tří do patnácti let (Toman, J., 1992, s. 49 – 50).

Počátkem 19. století vzniká písemná umělecká literatura pro děti na základě folklórních žánrů. Například na základě lidové pohádky vzniká pohádka literární a později i umělá (Genčiová, M., 1984, s. 15). Děti velice oblíbenými umělými pohádkami je „*Kocour Mikeš*“ od Josefa Lady, „*Broučci*“, které napsal Jan Karafiát nebo „*Povídání o Pejskovi a Kočičce*“ od Josefa Čapka.

Podle věku čtenáře literaturu pro děti a mládež Toman rozdělil do dvou etap: předčtenářské a čtenářské. **Předčtenářská etapa** je věnována předškolním dětem mladším (do 3 let) a starším (3 – 6 let). **Čtenářskou etapu** rozčlenil na mladší školní věk (6 – 10 let) a starší školní věk (11 – 15 let), (Toman J., 1992).

Jaroslav Toman do první etapy věnované dětem předškolního věku zařadil říkadla, rozpočítávadla, popěvky, drobné umělé verše, lidové pohádky, jednoduché příběhy z dětského života a další (Toman, J., 1992).

Autorka Romana Suchá pro děti předškolního věku napsala knihy plné básniček a říkadel:

„Dovádivé básničky pro kluky a holčičky“

Knihy je učena dětem od jednoho roku do šesti let a je zaměřena na rozvoj řeči, pohybových dovedností a vytvoření vztahu s blízkou dospělou osobou nebo vrstevníky. Je plná jednoduchých básniček, které zábavnou formou podporují aktivní pohyb u dětí a ilustrací Venduly Hegerové. Na konci každé básničky či říkanky jsou návody, aby čtenáři věděli, jak s nimi mají pracovat. Jelikož malé děti neudrží dlouho pozornost, jsou krátké rýmované říkanky pro ně snadno zapamatovatelné (Suchá, R., 2010).

„Rozpuštělé básničky pro malé dětské ručičky“

Obsahuje třicet originálních říkanek doprovázených jednoduchými pohybovými hříčkami. Dítě opakuje veršovánky po dospělém a současně procvičuje prstíky. Rozvíjí tak své verbální dovednosti i jemnou motoriku, vytváří a posiluje artikulační, dechové i hlasové stereotypy. Prostřednictvím básniček dítě poznává svět a je motivováno k činnostem, které nemá právě v oblibě – k úklidu hraček, čištění zoubků a stříhání nehtů. Kniha je plná barevných ilustrací na motivy z říkanek a je určena rodičům dětí do tří let. V úvodu lze nalézt stručné vysvětlení vývoje řeči v dětském věku, význam jejího spojení s pohybem a doporučení k podpoře správné výslovnosti.

Ilustrace v knize mohou sloužit i k aktivnímu zapojení dítěte. Jsou jednoduché a odpovídají předchozímu tématu. S dítětem si rodiče mohou povídat, co se na obrázku děje, poukazovat na barvy, a tím ho nenásilnou formou zapojovat do učení těchto aspektů. Básničky jsou krátké, tedy přesně takové, aby dítě bylo dostatečně koncentrované a bylo také schopno si je zapamatovat. Kniha je zaměřena nejen na vývoj dítěte, na procvičení jemné motoriky, ale i verbální dovednosti a cítění rytmu (Suchá, R., 2014).

„Veršované rozcvičky pro kluky a holčičky“

Publikace je určena dětem od dvou do pěti let a poukazuje na důležitost rozvoje pozitivního vztahu k tělesnému pohybu u dětí již od útlého věku. Pohyb je jednou

ze základních potřeb, a tudíž by měl dětem dělat radost. Autorka jednoduchou říkankou a veselou ilustrací děti motivuje k provedení cviku. Pohyb spojený s říkankou se stává hrou, při níž objevují vlastní tělo a jeho možnosti. Říkanek provází metodický popis cviku, který upozorňuje, nač si dát pozor, na co se zaměřit a jak při něm správně dýchat (Suchá, R., 2014).

„Šikovní básničky pro kluky a holčičky“

Kniha je vhodná pro rodiče dětí od dvou do pěti let a plná jednoduchých veselých říkanek o běžných, ale ne vždy oblíbených dětských činnostech, jako je například česání vlásků, čištění zoubků, uklízení hraček nebo oblékání (Suchá, R., 2011).

„Veršované znakování“

Obsahuje soubor krátkých, snadno zapamatovatelných básniček, které jsou spojeny s jednoduchou pohybovou hříčkou založenou na jednotlivých gestech (znamenacích), které v životě běžně používáme. Jejich výhodou je zejména jednoduchost a srozumitelnost. Jejich užíváním se urychluje rozvoj řeči dětí od jednoho roku do pěti let a má pozitivní vliv na rozvoj pohybových dovedností, myšlení a představivosti. S jejich pomocí se dítě učí poznávat svět a lépe si uvědomuje souvislosti (Suchá, R., 2012).

„Veršované kresbičky pro kluky a holčičky“

Jsou vhodné především pro předškoláky, ale také pro malé děti, které ještě nezačaly malovat. I když se do této činnosti děti hned nezapojí, rády sledují, jak jim dospělí kreslí obrázky, a zaujetí se zvýší, když kresbičky jsou doprovázeny básničkou. Sama autorka se při našem rozhovoru zmínila, že může být i inspirací pro „dospělé“, kteří by rádi dětem něco namalovali, ale nevědí jak na to. Najdeme mnoho návodů, jak jednoduché obrázky nakreslit tak, aby ostatní poznali, co na nich je.

Hned po úvodu autorka poukazuje na důležitost nácvičení kreslení se správným úchopem tužky či pastelky, a to již v raném dětství, a zvolení vhodného kreslicího náčiní. Poté se věnuje způsobům kreslení a cvikům na uvolnění ramenního kloubu, zápěstí a kloubu loketního, i na procvičování prstů. Na závěr před básničkami provázenými obrázky známého ilustrátora Miroslava Vostřého, jež přispívají k rozvoji grafomotorické dovednosti, dostává čtenář rady, jak má s knihou pracovat.

Ve své publikaci „Krok za krokem“ poukazuje Mgr. Zdenka Kreislová na zajímavé náměty a možnost využití této knihy Romany Suché při vytváření návyků a nácvičení

praktických dovedností v procesu psaní (Kreisllová, Z., 2008). Obtahování linií, kreslení rovných čar, obloučků a koleček a obrázků v rytmu básniček lze využít jako uvolňovací cvičení ruky před nácvičkou psaní písmen a číslic v první třídě základní školy i jako rozcvičku před psaním v druhé a třetí třídě na 1. stupni základních škol (Suchá, R., 2015).

„Kouzelnými vrátky pojd' me za zvířátky – Na dvoreček“

Knihu lze zakoupit v knižní i elektronické podobě. Autorka pomocí jednoduchých a snadno zapamatovatelných básniček, barevných ilustrací Mirka Vostřého a obrázků s úkoly seznamuje malé čtenáře se zvířátky na dvorku a jejich prostřednictvím získávají čtenáři i posluchači mnoho zajímavých informací (Suchá, R., 2014).

Pro děti mladšího školního věku autorka vytvořila spolu se svými dětmi cvičebnice, které jsou určeny žákům třetích, čtvrtých a pátých tříd.

„Vyjmenovaná slova s čertíkem Kvítkem“

Publikace je cvičebnicí pro žáky 1. stupně základní školy, kteří začínají probírat gramatiku věnovanou vyjmenovaným slovům, nebo těm, kteří si své znalosti chtějí procvičit. Je tedy určena žákům třetích až pátých tříd. Ti jsou pravidly a spletitostmi vyjmenovaných slov provázeni čertíkem Kvítkem, který přišel na způsob, jak kamarádům pomoci při jejich učení. Má pro ně připravenou spoustu různých úkolů, a navíc ještě kouzelné karty, na jejichž jedné straně je věta či slovní spojení s vynechaným *i/y*, které je nutno doplnit, a z druhé strany obrázek se správnou odpovědí.

Žáci si mohou s kartičkami hrát samostatně, ale i ve skupinách během vyučování nebo též o přestávkách. Vítězem se stává ten, kdo získá nejvíce hracích kartiček, u nichž znal správnou odpověď. K těm kartičkám, které dětem činily potíže, se opětovně vrátí, s jejich pomocí si formou hry procvičí i upevní své znalosti vyjmenovaných slov a jejich užití v textu. Spoluautorkou této cvičebnice je dcera Zuzana a ilustracemi ji obohatil syn Radek (Suchá, R., 2014).

„Slovní druhy s čertíkem Kvítkem“

Jde o třetí cvičebnici určenou žákům 1. stupně ZŠ. Najdeme v ní různá gramatická cvičení zaměřená na určování slovních druhů. V příloze jsou opět kouzelné karty vhodné

k upevnění a procvičení znalostí. Z jedné strany je vždy zvýrazněné slovo pro určení slovního druhu a z druhé strany obrázků se správnou odpovědí. Karty si žáci vystříhnou a postupně prochází. Špatně doplněné karty, odloží stranou a na konci hry se k nim znovu vrátí. S kouzelnými kartičkami čertíka Kvítka si hravou formou procvičují žáci čtvrté a páté třídy slovní druhy (Suchá, R., 2016).

Hry s kouzelnými kartičkami jsem uplatnila při své praxi ve třetí a čtvrté třídě. S pravidly byli žáci, neboť jde o časově náročnější fázi, seznámeni nejprve na začátku výuky při opakování probraného učiva. Po jejich zvládnutí byly kartičky využity v následujících hodinách jako hra na koberci pro rychlejší žáky.

V čtenářské etapě pro děti mladšího školního věku Toman uvádí lidovou a autorskou poezii, pohádku, příběhovou prózu ze života dětí, prózu s přírodní tematikou, bajky a další (Toman, J., 1992).

Do tohoto období lze zařadit i pět následujících knih autorky „*Můj kamarád Rufus*“, „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, „*Veršované divadélko*“, „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ a „*To budete čubrnět!*“. Poslední čtyři uvedené knihy jsou využity v praktické části diplomové práce, a proto i podrobněji zpracovány v ostatních kapitolách. Uvedené knihy s oblibou využívám během své pedagogické praxe.

Jana Čeňková uvádí: „*Své pevné místo v literatuře mají i kratší prózy pro začínající čtenáře (jako První čtení), kde jsou problémy dítěte konfrontovány s možnostmi, jak je překonat*“ (Čeňková, J., 2012, s. 13).

Takovou knihou je „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, která upoutá již svojí barevnou ilustrací na titulní straně a pevnou vazbou o rozměru 15x21 cm. Je určena dětem od pěti let a autorka ji věnovala své babičce. Uvedené prozaické dílo je určeno především začínajícím čtenářům. Text je psán větším písmem v jednoduchých větách a souvětích, je rozdělen na odstavce, prokládán velkými ilustracemi spojenými s úlohami pro čtenáře a malými obrázky nahrazujícími slova. Obrázkové symboly pomáhají při prvopočátečním čtení. Hledáním správného výrazu pro daný symbol je obohacována jeho slovní zásoba a procvičována paměť. Pomocí devíti příběhů je dítě seznámeno se životem a kamarády skřítky Vítky, kteří bydlí v lese, vtaženo do děje a nenásilnou formou vybízeno k aktivní

účasti na příběhu plnění různých úkolů, při kterých získává nové poznatky, rozvíjí paměť, postřeh, logické uvažování a dedukci. Všechny příběhy jsou provázeny barevnými ilustracemi Zdeňky Študlarové, která používá techniku kolorované perokresby (Suchá, R., 2014).

Hlavním hrdinou knihy *„Můj kamarád Rufus“* je sedmiletý Pét'a, který ke svým sedmým narozeninám dostal od babičky malého dinosaura. Dal mu jméno Rufus a stal se jeho nejlepším kamarádem. Celá kniha je prokládána ilustracemi Venduly Hegerové a interaktivními úkoly, které čtenář nalezne na konci každé kapitoly (Suchá, R., 2016).

Dalším prozaickým dílem je *„To budete čubrnět!“* s osmi poutavými příběhy, které vypráví dívka Hanka chodící do první třídy. Publikace je vydána v pevných deskách o rozměru 17,5x23 cm a provázena obrázky Venduly Hegerové a úkoly s nimi spojenými. Aktivní účastí na příběhu si čtenář plněním úkolů prohlubuje a upevňuje své znalosti, získává nové poznatky, procvičuje paměť, postřeh a učí se logicky uvažovat (Suchá, R., 2016).

V dalších knihách autorky najdeme veršované bajky:

„Veršované divadélko“

Tuto knihu o velikosti 17x19 cm věnovala autorka své mamince. V příloze jsou k vystřížení kulisy a barevné loutky zvířátek a Kašpárka, které lze poté nalepit na špejli. Aby se neporušila vazba knihy, je možné loutky stáhnout na stránkách nakladatelství www.albatrosmediaa.cz. V obsahu na konci knihy najdeme nejen názvy příběhů a stránky, na nichž začínají, ale i kreslený seznam postaviček, které v dané pohádce vystupují.

Název s podtitulem „moudré pohádky s výchovným poučením“, čtenáře informuje hned na titulní stránce, že jde o knihu s veršovanými pohádkami, z nichž vždy plyne nějaké poučení. Do divadla nás uvede roztomilý Kašpárek, který nás provází všemi příběhy, jejichž hlavními hrdiny jsou zvířátka. Během pěti pohádek je čtenář nenásilnou formou vychováván (Suchá, R., 2014).

„Divadélko se zvířátky v ZOO“

V knize plné barevných obrázků od ilustrátorky Venduly Hegerové vypráví malý Kašpárek pět poučných příběhů, které se staly zvířátkům žijícím v zoologické zahradě. Mohou být dětem návodem, jak se mají a nemají chovat, a tím jsou nenásilnou formou

vychovávají. Na stránkách nakladatelství a na konci knihy čtenáři naleznou loutky zvířátek, které si mohou stáhnout či vytisknout, a zahrát si s nimi divadlo. V obsahu jsou u příběhů uvedena zvířátka, která tam účinkují. Publikace byla vydána v rozměrech 17x19 cm (Suchá, R., 2016).

Literatura byla i je důležitou součástí všech lidských společností, vyplňuje člověku volný čas, přináší rozptýlení a uvolnění, jejím prostřednictvím získává nové informace a tím je vzděláván. Literatura pro děti a mládež, kdy texty byly tvořeny přímo pro dětského čtenáře, byla nejprve založena na zpracování lidové slovesnosti. Teprve později jsou překládána díla zahraničních autorů a vznikají nové žánry. V současné době je na českém trhu mnoho publikací určených dětem různých žánrů. Velmi důležité je pečlivě zvážit jejich výběr především dle věku a zájmů dítěte. Romana Suchá je jednou z mnoha autorů, kteří se věnují výhradně tvorbě pro dětské čtenáře. Její knihy jsou v této kapitole rozděleny do předčtenářského a mladšího čtenářského období.

2.1 Literární druhy

Próza

V Příručním slovníku české literatury Otakar Chaloupka uvádí, že „*prózou je jakýkoli text, který není psán ve verších*“ (Chaloupka O., 2007). Základními prostředky jsou vyprávění, líčení, popis, přímá i nepřímá řeč. Jak uvádí Věra Martinková, základními stavebními jednotkami jsou věty, odstavce, kapitoly, díly, knihy, cykly (Martinková V., 1995).

V próze v dětské literatuře pro mladší školní věk se nejčastěji objevuje:

- Povídka je jednoduchý kratší příběh, který má svůj jasný začátek i konec čas i místo děje. (Martinková V., 1995). V příbězích určených pro děti mladšího školního věku jsou hlavními hrdiny zvířátka nebo děti (Toman J., 1992). Kniha Romany Suché „To budete čubrnět!“ se dá označit jako povídka s dětským hrdinou.
- Pověst je písemné svědectví o minulosti, kde se prolíná pravdivé jádro s fantazií a váže se k určité osobě či místu (Martinková V., 1995).
- Pohádka má původ v lidové slovesnosti, je založena na fantazii, objevují se v ní nadpřirozené bytosti a na jejím konci vždy dobro vítězí nad zlem (Martinková V., 1995). Podle Genčiové za nejstarší pohádku je pokládána pohádka zvířecí, poté se

objevuje pohádka kouzelná a následně novelistická. Nejmladší je pohádka autorská a nonsens.

V pohádce zvířecí jsou hlavními hrdiny polidštěná zvířata, která jsou často nositeli lidských vlastností. Pohádka kouzelná je plná nadpřirozených bytostí a kouzelných předmětů (Genčiová M., 1984).

Základem autorské pohádky je klasická lidová pohádka, ve které autor mění tradiční motivy, kompozici, styl a jazykové prostředky (Vařejková V., 1998). Pohádkové bytosti - skřítky, autorka Romana Suchá ve své knize „Můj kamarád skřítek Vítek“, zasadila nejen do lesa, ale i do prostředí dětem blízkého, jako je například škola. Četba této knihy je založena na aktivní spolupráci se čtenářem.

Poezie

Poezii Otakar Chaloupka definuje jako literární dílo psané převážně veršem (Chaloupka O., 2007). Martinková uvádí, že „*poezií nazýváme veršovaná díla*“ (Martinková V., 1995, s. 154). Verše tvoří báseň, která je rytmicky a melodicky uspořádaná. Základními stavebními jednotkami, jak uvádí Věra Martinková ve své knize Teorie literatury netradičně, jsou stopa, verš, sloka, báseň a básnická sbírka (Martinková V., 1995).

V poezii určené dětem mladšího školního věku lze nalézt nejčastěji:

- Píseň, kterou rozlišujeme na lidovou a umělou. Vyznačuje se hudebním rytmem, rýmem, jednoduchostí a pravidelností a mnohdy se v písni objevuje refrén (Martinková V., Literatura netradičně).
- Balada je veršovaný tragický příběh (Martinková V., 1995).
- Bajka může být napsána formou prózy i poezie. Je to příběh, v němž zvířata mají lidské vlastnosti a chovají se jako lidé. Má mravoučný závěr a didaktický a etický účel (Martinková V., 1995). Autorka napsala dvě knihy s bajkami: „*Veršované divadélko*“ a „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“.

Drama

Text určený pro divadelní představení nazýváme drama. Dramatem tedy může být tragédie, komedie, či fraška. Jeho základními stavebními jednotkami, jak uvádí Martinková, jsou monolog, dialog, replika, výstup, obraz, jednání (Martinková V., 1995).

V dětské literatuře pro mladší školní věk se objevují zdramatizované pohádky, či příběhy dětí a zvířátek.

2.2 Obsah, kompozice a jazyk v dětské literatuře

Žáci se s dětskou literaturou seznamují především v hodinách literární výchovy. Dle Viliama Oberta je jejím „cílem vytvořit a upevnit schopnost žáků číst a pochopit přiměřeně náročné texty, tak aby čtení bylo pro žáky zdrojem citového působení, radosti, součástí jejich životní potřeby a vnitřního uspokojení“. Dále tvrdí, že „výběr čteného textu se v první řadě opírá o obsahová kritéria“ (Obert, V., 1982, s. 22). „Literární vzdělání žáků je kategorie, (...) závislá na příznivém či nepříznivém prostředí rodiny, na předškolním setkávání s knihou a dalších objektivních a subjektivních dispozicích.“ (Vařejková, V., 2005, s. 12 – 13).

Jaroslav Toman uvádí, že obsah „představuje komplex všech informací, které dílo poskytuje, tedy informací věcných, ideologických a estetických.“ (Toman, J., 1992, s. 19). Tedy nejen děj a téma. Způsob, jímž autor sděluje obsah, se nazývá forma. Zde bychom mohli zařadit například fonetickou a grafickou podobu jazyka, lexikální, gramatické a stylistické prostředky, kompozici, žánr a styl.

Knihy, využití v praktické části diplomové práce, zde budou rozebrány po tematické, kompoziční a jazykové stránce. Tyto složky literárního díla ovlivňují čtenáře.

TEMATICKOU SLOŽKOU se rozumí děj, postavy, vypravěč, prostředí a postoj autora. Autorův postoj může být humoristický, satirický a idylický. Myšlenky díla jsou autorem vyjádřeny prostřednictvím vypravěče a hlavní postavy. Postoj vypravěče může být neosobní, pozorovatelský nebo hlavním hrdinou může být vypravěč sám. (Toman, J., 1992).

Kniha „*Můj kamarád skřítek Vítek*“ prostřednictvím textu poskytuje nové informace. Skřítek Vítek a jeho kamarádi (Pěťa, Sváťa, Edík, Vilda) žijí v lese. Vypravěčem je sama autorka. V příbězích „*Můj kamarád skřítek Vítek*“ a „*Na houbách*“ je čtenář seznámen s lesním ovocem, houbami jedlými a nejedlými a vybavením kuchyně. Třídění hračky na hudební nástroje, psací potřeby a dopravní prostředky se učí v kapitole „*Kluci jedni nepořádní*“ a v části pod názvem „*Karneval*“ zase rozlišují pojmy pečivo, ovoce, zelenina, pití a uzenina. Co si vzít na výlet a čeho si všimnout na mapě se dozví ve vyprávění „*Výlet*“ a jak se pere prádlo v „*Edíkovo velké praní*“. To vše je předmětem učiva 1. stupně základních škol v rámci prvouky.

Autorka čtenáře seznamuje s pozicemi, jako např. „*vpravo, vlevo, uprostřed, nad, spodní, horní,...*“, pomocí úkolů je procvičuje a rozvíjí matematické znalosti týkající se porovnávání v příběhu „*Můj kamarád skřítek Vítek*“ (např. „*nejmenší, největší, stejně velký jako,...*“) či „*Na houbách*“, kde děti počítají knedlíky (Suchá, R., 2014).

V knize „*To budete čubrnět!*“ je hlavní hrdinkou dívka Hanka, která chodí do 1. třídy a vypráví příhody, které zažila během jednoho roku. Má o tři roky mladšího bratra Honzíka, který chodí do školky. Hned v prvním příběhu popisuje, jak bráška čaroval se svým diplomem, který získal za vítězství v závodech odrážedel ve školce. Kouzlo se mu však nepovedlo a diplom si zničil. Protože byl velice smutný, Hanka mu vyčarovala diplom nový. Byl to sice její diplom ze školky, ale jelikož Honzík neumí číst, tak to nepoznal a měl velikou radost.

O vytrženém zoubku a zoubkové víle je vyprávěno v další části knihy nazvané „*Zoubek*“. Hanka měla trápení s viklajícím se zoubkem. Poté, co jí maminka pomohla zoubek vytrhnout, nedočkavě čekala na zoubkovou vílu a byla velice zvědavá, co jí za zoubek nechá pod polštářkem.

Svou touhu po domácím mazlíčkovi a co vše je pro jeho získání ochotná udělat, Hanka popisuje v dalším příběhu pod názvem „*Hurá budu mít morče*“. Poprosila rodiče a ti jí slíbili za pomoc v domácnosti na konci školního roku morčátko. Vypráví o svých potížích při vynášení odpadků a jejich třídění do barevných kontejnerů.

Za vysvědčení skutečně dostala morčátko, kterému dala jméno *Bertík*, a stejně se jmenuje i tato kapitola. S rodiči jeli autem nakoupit vše potřebné pro Bertíka. Po návratu si šla hrát s kamarádkou Nikčou a jejich morčátky na zahradu.

V příběhu „*Ferdinka*“ vypráví o své návštěvě u kamarádky Nikolky, jejíž morčátko se jmenuje Ferda. Čekalo na ně překvapení. Ferda měl malá morčátka. Přišla se podívat i spolužačka Klárka. Chtěla by také morčátko, a proto jí děvčata poradila, aby poprosila své rodiče stejně jako Nikolka.

Jaká legrace a vše, co se může při pečení cukroví stát, přináší čtenáři příběh „*Vánoční cukroví*“. Největším překvapením byla záměna cukru se solí, na niž mlsný tatínek doplatil.

Nastaly prázdniny a maminky se domluvily, že vezmou děti na výlet, a proto musely nakoupit a nachystat věci na cestu. Díky ztracené Honzíkovi hračce byl jejich nástup do vlaku ve značném spěchu. Když se vlak rozjel, maminka s dětmi zjistila, že jede jiným směrem.

Po návratu a nastoupení do správného vlaku, všichni dosáhli cíle své cesty. To vše najdeme v kapitole „*Prázdninový výlet*“.

Posledním příběhem je „*První den ve škole*“. O prázdninách si děti mohly déle pospat, a tudíž se Haničce i Honzíkovi nechce časně vstávat. Hanka jde již do druhé třídy a vypráví o svém brzkém příchodu do školy, setkání s kamarády a paní učitelkou. Popisuje, jak probíhal první den ve škole a také celé odpoledne poté (Suchá, R., 2016).

„*Veršované divadélko*“ je kniha plná příběhů, v níž hlavními hrdiny jsou zvířátka, která se chovají jako lidé a z každého z nich na závěr plyne nějaké poučení.

V prvním bajce této knihy, „*Vosí píchnutí*“ radí zvířátka zajíčkovi, co má dělat, když ho píchla vosa do tlapy. Až moudrá sova mu poradila cibulový obklad, který ho uzdravil.

V druhé pohádce „*O pyšném pávovi*“ je hlavním hrdinou páv Kamil, který je velice pyšný na své krásné peří. Když o ně přišel, strašně se přede všemi styděl. I přes to, že byl pyšný a povyšoval se nad kamarády zvířátka, vzali ho opět mezi sebe.

Že se lenivost nevyplácí, se čtenář dozví v pohádce o „*Lenivém zajíci*“, „*O nezdravém papání*“ je příběh předposlední a v posledním „*O úsporách*“ se čtenář dozví něco o zbytečném nakupování a půjčování peněz.

Na této knize autorka spolupracovala s Vendulou Hegerovou, která nakreslila barevné obrázky, loutky a kulisy provázající celé *Veršované divadélko*. V příbězích vystupují kromě Kašpárka ještě postavičky zajíce, mámy zaječice, ježka, medvěda, sovy, žáby, čuníka, pavouka, páva, lišky a křečka (Suchá, R., 2014).

„*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ je další knihou plnou bajek psaných ve verších se závěrečným poučením.

První příběh nazvaný „*Pecivál*“ čtenáře seznamuje s klokanem, který stále jen lenoší. Vstává až odpoledne, rád mlsá a kouká na televizi. Šakal si však s ním chce změřit síly. Slabý klokan se začne bát, protože nemá sílu. V zoologické zahradě žije moudrá želva a ta ho vyžene z pelíšku a přinutí cvičit. To se mu tak zalíbí, že i po úspěšném souboji s šakalem nepřestává cvičit. Rčení: Sportem ku zdraví a dobré mysli.

V druhém příběhu „*Strašpytel*“ vypráví Kašpárek o hrochovi, který se neustále všeho bál. Ze strachu jen sedí doma. Kamarádi však přemýšleli, jak mu pomoci, a proto Iva požádali o radu. Ten přišel s nápadem, že odvaha se musí trénovat. Díky medvědovi hrošík zjistil, že v zimě i se sněhem může být zábava. Lachtan mu ukázal, že se nemusí bát vody

a lev, jak v noci krásně svítí hvězdy. Hroch s pomocí kamarádů přišel na to, že se nemusí vůbec bát a strach má velké oči.

Slon, který lže a krade, je hlavní postavou dalšího veršovaného příběhu, který se jmenuje „*Zlodějček*“. Nedodrží žádný slib, porušuje zákazy a rozbije nebo nevrací půjčené věci. Ze svých lumpáren ještě navíc obviňuje druhé. Sám se už přestal orientovat v tom, co je pravda a co lež. Dokonce začal mít děsivé sny. Když všechny jeho lumpárny vyšly najevo, všem se omluvil a slíbil, že se už bude chovat lépe. To také splnil. Jaké plyne poučení? Lež má krátké nohy nebo s pravdou nejdál dojdeš.

V příběhu „*Mobilmanie*“ si tygřík neustále hraje s mobilem nebo na počítači. Ostatní zvířátka mrzelo, že si jich nevšímá. Rozhodla se ho postrašit. Medvěd se mu v noci zjevil jako duch. Prý, když si nepřestane hrát s mobilem, tak ho bude strašit každou noc. Tygřík se zalekl a zamkl mobil do skříně. Začal si opět s kamarády hrát. Poučení: Opravdový kamarád je lepší než virtuální realita.

Poslední příběh knihy má název „*Zlobidlo*“. Malý opičák neposlouchá rodiče a neustále je zlobí. Maminka i tatínek s ním mají velké trápení, až jednou tatínkovi došla trpělivost. Přestali si malého opičáka všimnout a jemu to začalo být líto. Co však s tím? S radou přispěchala stará želva, která mu poradila, jak se má polepsit. Z příběhu plyne, že pokud chceš lásku, sám ji musíš rozdávat (Suchá, R., 2016).

KOMPOZICE je uspořádání jednotlivých tematických složek do celku v čase i prostoru. Miroslav Červenka v knize „*Významová výstavba literárního díla*“ uvádí: Pod pojmem kompozice díla „*máme na mysli členění díla a pořadí, hierarchizaci a způsob spojování jednotlivých členů*“ (Červenka, M., 1992, s. 124).

Dle Tomana se zvláště v poezii kompozice projevuje „*ve vzájemné vazbě jednotlivých motivů, založené na jejich opakování, kontrastu, konfrontaci, gradaci a závěrečné pointě*.“ (Toman, J., 1992, s. 26). Epická díla rozlišuje na kompozici chronologickou, paralelní, rámcovou, retrospektivní a řetězovou. O chronologickém kompozičním postupu hovoříme tehdy, jestliže děj je vyprávěn v časové posloupnosti. Pokud se do ústředního příběhu včleňují příběhy další, hovoříme o kompozici rámcové. Díla se samostatnými příběhy, v nichž je stejný hlavní hrdina, využívají kompozici řetězovou. O kompozici retrospektivní hovoříme, pokud se čtenář před samotným dějem nejdříve dozví konec příběhu (Toman, J., 1992). F. Hrdlička se zmiňuje, že: „*V paralelní kompozici se prostupují dvě různé dějové linie, které se vzájemně zrcadlí*.“ (Hrdlička, F., 2008, s. 127).

„Můj kamarád skřítek Vítek“

Všechny příběhy jsou chronologicky uspořádány a vyprávěny autorkou, která čtenáře seznamuje se skřítky a navozuje mezi nimi kamarádský vztah. Pomocí různých úkolů se snaží čtenáře vtáhnout do děje. V každé kapitole, která začíná na nové straně, se odehrává příběh stejných skřítků jen v jiném prostředí. Autorka používá přímou řeč a často oslovuje čtenáře. Slova, na které klade spisovatelka důraz, jsou tučně zvýrazněná. Celé dílo má nejen zábavný, ale i naučný charakter. Kniha má osmdesát osm stran, devět kapitol a začíná i končí kouzelným zaříkadlem (Suchá, R., 2014).

„To budete čubrnět!“

Všechny příběhy v knize vypráví Hanka, která chodí do 1. třídy. Sedmdesát jedna stran je členěno do osmi kapitol, jejichž název je psán psacím písmem. Každá kapitola začíná na nové straně. Text je chronologicky uspořádán, psán větším písmem v jednoduchých větách a souvětích a oživen je přímou řečí. Autorka často oslovuje čtenáře a chce jej pomocí úkolů aktivně zapojit do dalších aktivit. Čtenáři jsou během příběhů požádáni o pomoc při třídění odpadků, počítání židlí, hledání zoubkové víly, klíčů, cesty na výletě, největšího hrnce či vařečky, skládání roztrhaného diplomu, vymýšlení domácích prací, poznávání hodin a jiných aktivit. Tyto úkoly jsou psány kurzívou. Ilustracemi tuto knihu doplnila Vendula Hegerová (Suchá, R., 2016).

„Veršované divadélko“

Tato kniha se sedmdesáti devíti stranami obsahuje pět příběhů a je plná obrázků ilustrátorky Venduly Hegerové. Každý příběh začíná na nové straně. Jednoduchý chronologicky uspořádaný humorný veršovaný text je psán větším písmem. Všechno vypráví Kašpárek, který čtenáře vítá v divadle a hraje pro ně všechny epizody o zvířátkách. V závěru se také rozloučí. Na konci knihy je krátce představena autorka i ilustrátorka a kromě obsahu jsou zde také papírové loutky a divadelní kulisy, které si mohou čtenáři vystříhnout a zahrát s nimi divadlo (Suchá, R., 2014).

„Divadélko se zvířátky v ZOO“

Je to kniha, která opět přináší příběhy o zvířátkách s výchovným poučením, tentokrát ze ZOO. Má osmdesát tři stran a pět příběhů. Každý z nich začíná na nové straně, je chronologicky uspořádán, a psán větším písmem s vhodně použitým humorem a doprovázen

ilustracemi Venduly Hegerové. Všemi příběhy čtenáře doprovází veselý Kašpárek, který na začátku čtenáře uvítá a na konci se s nimi rozloučí. V závěru knihy jsou opět loutky k vystřížení a internetový odkaz, z něhož je lze loutky stáhnout.

V obsahu jsou uvedeny nejen strany, na nichž lze příběhy nalézt, ale také obrázky zvířátek, která v něm vystupují (Suchá, R., 2016).

JAZYK je základním stavebním materiálem uměleckého díla. Toman píše: „*Jazykovou výstavbou literárního díla rozumíme výběr slov a způsob jejich organizace do vyšších celků, slovních spojení, vět, souvětí, odstavců (v próze) nebo poloveršů, veršů a strof (v poezii).*“ (Toman, J., 1992, s. 35).

Všimáme si tedy obrazového pojmenování, jazykových a syntaktických prostředků. Autor využívá knižní a archaickou češtinu, spisovnou češtinu, hovorovou a obecnou češtinu, výrazy expresivní a vulgární nebo slang. „*Základem dobrého stylu je důkladné zvládnutí lexika (slovní zásoby) a syntaxe (větné stavby).*“ (Hrdlička, F., 2008, s. 133).

„Můj kamarád skřítek Vítek“

Příběhy jsou psány v jednoduchých větách a krátkých souvětích, která jsou spojována nejčastěji spojkami „*a, aby, ale, že*“. Vypravěč oslovuje čtenáře a promlouvá přímo k němu již od počátku. Přímoou řečí, je již od začátku vtahován do děje. Text je obohacen interjekcí, (např. „*Jauvajs, Á...*“). Autorka při popisu a vyprávění hojně využívá adjektiv (např. „*malý, roztomilý, slabý*“...), stupňovaných adjektiv („*nejkrásnější, nejdůležitější, nejmilejší*...“), adverbii (např. „*vrchovatě, prosebně, náramně, ztěžka*“), substantiv rozvinutých pomocí adjektiv a adverbii (např. „*slabý, sotva slyšitelný hlásek*“) a deminutiv (např. „*trošičku, chvíličku, pěstičkami, počteníčko, slzičky, baťůžek, chybička, trošičku, sluníčka, balíček, zvířátka*...“).

V knize se objevují knižní výrazy (např. „*promnul čelo, odčinit, opředené, mrštit, zasnul se, neblahé tušení*...“), archaismy a hovorová slova (např. „*škopek, dřina, komoda, fuška*...“), slova cizího původu (např. „*originální, naviguj*...“). Spojeními typu: „*nikde ani živáčka*“, „*ani moc nepotřeboval*“, „*ani ne potichu, ani ne nahlas*“, spisovatelka zdůrazňuje význam vyjádření, zesiluje je. Autorka používá přirovnání (např. „*cesta utekla jako voda*“, „*stát jako opařený*“...), metafory (např. „*vezmeme to pěkně z gruntu*“, „*honit mlsná*“, „*vystřelit z postele*“...), (Suchá, R., 2014).

„To budete čubrnět!“

Autorka zde využívá především jednoduchých vět a krátkých souvětí o dvou větách. Souvětí jsou spojována čárkami a spojkami, nejčastěji „že, a, ale, protože“. Vyprávění jsou zpestřena deminutivy („věšáčku“, „Haničko“, „sluníčko“, „kousičky“), přímou řečí obohacenou odjektivy („překrásná“) a rozkazovacími větami („No tak Hani, šup!“, „A to úplně sama – teď a hned!“). V textu se objevují knižní výrazy („strnul“) i hovorové („kramaří“, „kámoš“, „baští“, „vyhecovala“), slova citově zabarvená („žadonit“, „úžasné“) a cizí výrazy („rekvizity“, „geniality“). Objevují se i přirovnání („očka jako dvě modré tůňky“) a hovorová spojení („Smáli se, až se za břicho popadali.“, „To se vsákne“). (Suchá, R., 2016)

„Veršované divadélko“

Úvodní slovo v knize má Kašpárek. Čtenáře přivítá v divadélku nejdříve prózou a poté i verši. Všechny pohádky jsou veršované. Verš je jednoduchý, pravidelný, ve stejném rytmu (například: „na bolavou nožičku, vzal smrkovou větvičku“ nebo „maminka mu na svačinu, chystá zdravou zeleninu“). Rým je vlastní sdružený. Autorka používá deminutiva (zvířátka, zajiček, nožička...), přirovnání vyjádřené pomocí „jako“ („tlustý jako soudek“, „zdravý jako ryba“), slova týkající se finanční gramotnosti („krach, dluh“). Zvířátka mají pro ně typické vlastnosti („moudrá sova, pyšný páv, lstivá liška“), (Suchá, R., 2014).

„Divadélko se zvířátky v ZOO“

I zde autorka uplatňuje jednoduchý, pravidelný verš ve stejném rytmu. Pět básní je psáno ve vlastním sdruženém rýmu („pecivál – sval, váli – nepochválí, odpoledne – zvedne“). Text je zpestřen deminutivy („očička“, „chybička“, „zvířátka“, „nožky“, „celičkou“), komparacemi („lže, jako když tiskne“, „zjevil se jako duch“), knižními výrazy („strádá“, „chřadne“, „hovět“, „mrákoty“) i hovorovými výrazy („telka“, „kondička“, „fuška“, „mrákoty“), (Suchá, R., 2016).

Od druhé poloviny 9. století až do dneška Česká literatura prošla náročným vývojem. Mezi české spisovatele současnosti můžeme zařadit i Romanu Suchou, která svá díla pro děti předškolního i mladšího školního věku píše v próze i poezii a s nimiž nás tato kapitola seznámila.

3 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Závazným právním dokumentem pro všechny základní školy je Rámcově vzdělávací program (dále jen RVP ZV) a z něj vycházející Školní vzdělávací program (ŠVP), v němž jsou stanoveny výstupy v jednotlivých obdobích. Jeho součástí je charakteristika základního vzdělávání, pojetí a cíle, klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, průřezová témata, rámcový učební plán s časovou dotací vyučovaných předmětů a na závěr vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných. Přílohou RVP ZV jsou Standardy pro základní vzdělávání, které mají pomáhat při dosahování cílů stanovených v RVP ZV.

V RVP ZV je stanoveno devět vzdělávacích oborů: Jedním z devíti vzdělávacích oborů je *Český jazyk a literatura*. K dosažení očekávaných výstupů v tomto oboru lze mimo jiné využít různé metody práce s knihami při nácviku a procvičování očekávaných výstupů. RVP ZV na 1. stupni ZŠ stanovuje očekávané výstupy 1. období (na konci třetího ročníku) a 2. období (na konci pátého ročníku), (RVP ZV, MŠMT Praha 2015).

3.1 Jazyk a jazyková komunikace

V diplomové práci je poukázáno na možnost využití knih Romany Suché při výuce a prohlubování učiva českého jazyka a literatury a slohu. Vzdělávací oblast „Jazyk a jazyková komunikace“ zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu a je klíčová pro tuto práci.

Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání (RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 16).

Do této vzdělávací oblasti spadá obor „*Český jazyk a literatura*“, a „*Další cizí jazyk*“. Ve vzdělávacím oboru „*Český jazyk a literatura*“ žáci získávají dovednosti nejen pro jazykové vzdělávání, ale také jsou velmi důležité při osvojování nových poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

Obsah vzdělávacího oboru „Český jazyk a literatura“ má komplexní charakter, je pro přehlednost rozdělen do tří složek: „Komunikační a slohová výchova“, „Jazyková výchova“ a „Literární výchova“. Jejich vzdělávací obsah se však při výuce vzájemně prolíná.

V „Komunikační a slohové výchově“ se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V „Jazykové výchově“ žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka (RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 16), jsou vedeni k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání (RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 16).

V „Literární výchově“ žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život (RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 16).

Výuku v hodinách „Literární výchovy“ lze zpestřit doplňkovým oborem „Dramatická výchova“ (scénkami, divadelními představeními, loutkovým divadlem apod.) nebo vzdělávací oblastí v hudební a výtvarné výchově (zpěvem a kresbou).

3.2 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru „Český jazyk a literatura“ na 1. stupni ZŠ

V hodinách Českého jazyka a literatury na 1. stupni základních škol dochází k postupnému osvojování a zdokonalování čtení a psaní, k rozvoji komunikačních schopností

a získávání vědomostí a dovedností z dané oblasti. Motivací a střídáním metod a forem práce docílíme jejího zefektivnění. V této oblasti dochází k rozvoji kompetencí k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní a prolínání průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

3.2.1 Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy v 1. období

Žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
  - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
  - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
  - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
  - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
  - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
  - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
  - zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
  - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
  - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
  - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
- (RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 18).

Očekávané výstupy v 2. období

Žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozšiřuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti.

(RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 18, 19).

Na konci 2. období dítě zvládá toto učivo:

- čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování.

(RVP ZV, ŠMT Praha 2015, s. 19).

3.2.2 Jazyková výchova

Očekávané výstupy v 1. období

Žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat i místních pojmenování.

(RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 19 - 20).

Očekávané výstupy v 2. období

Žák

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

(RVP ZV, MŠMT, Praha 2015, s. 20).

Na konci 2. období žák ovládá toto učivo:

- zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- tvarosloví – slovní druhy, tvary slov
- skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

(RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 20 - 21).

3.2.3 Literární výchova

Očekávané výstupy v 1. období

Žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

(RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 21).

Očekávané výstupy v 2. období

Žák

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je poslech literárních textů
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

(RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 22).

Na konci 2. období žák ovládá učivo v tomto rozsahu:

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

(RVP ZV, MŠMT Praha 2015, s. 22).

Zvládnutím učiva prvního a druhého období by měl být žák připraven, z hlediska Českého jazyka a literatury, na přechod na 2. stupeň základních škol či víceletá gymnázia.

4 Metody práce s textem

Aktivizační metody jsou netradiční postupy vedoucí výuku tak, aby se výchovně vzdělávacích cílů dosahovalo vlastní učební prací žáků. Jejich využitím jsou nenásilnou formou pomocí hry vtaženi do vyučovacího procesu a díky vlastním prožitkům a dobrovolné spolupráci dochází k zvýšení jeho efektivity při dosahování výukových cílů. Důraz je kladen na myšlení a spolupráci při řešení problémů probíraného učiva.

Pokud se do procesu učení zapojí více smyslových orgánů, nebo dokonce vlastní prožitek, je člověk schopen naučit se nové poznatky či zapamatovat si nové vědomosti lépe a rychleji. Je tedy účinnější stavět na vlastních zkušenostech než jen vstřebávat zkušenosti a poznatky jiných formou pasivního poslechu či memorováním frází.

Aktivizační metody jsou vhodné při opakování a prohlubování učiva a tedy možným doplňkem frontální výuky při seznamování žáků s učivem novým. Využitím těchto metod se žáci učí spolupracovat s ostatními.

Při realizaci aktivizačních metod hraje významnou roli učitel, který je přizpůsobuje výukovým potřebám a časovým požadavkům. Tyto metody nemohou plně nahradit klasickou formu výuky, mohou ji pouze oživit, vylepšit a zatraktivnit.

Před vložení metody do výuky je třeba posoudit jejich vhodnost z mnoha faktorů, například časová dotace, věk žáků, specifika třídy (počet dětí a jejich čtenářskou zdatnost) a v jaké fázi chceme danou metodu použít.

Než se započne s praktickým využitím těchto metod, je nutné žáky s nimi seznámit, pečlivě vše vysvětlit a naučit je s nimi pracovat. Poté, co se zorientují a vše dokonale zvládnou, bude třeba větší časové dotace než po jejich osvojení.

Před začátkem čtení je důležité žáky k četbě motivovat a vzbudit jejich zvědavost a zájem o text. Mohou diskutovat o svých zážitcích a zkušenostech na téma, jenž učitel navodil vhodnou otázkou. Poté přejdeme k fázi čtení a aktivitám během něj. Zde si žáci vybaví vlastní znalosti a zkušenosti, osvojují neznámé pojmy a získávají nové poznatky. V poslední fázi po přečtení textu necháme žákům prostor ke vstřebání dojmů z četby a následně na závěr krátce zhodnotíme (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

Následující část diplomové práce je věnována vybraným konkrétním metodám, které je možné využít při výuce Českého jazyka a literatury na 1. stupni základních škol s pomocí textů knih Romany Suché.

Ve své knize „*Aktivizační metody ve výuce*“ uvádí Lubor Lacina a Tomáš Kotrba jako nejpraktičtější dělení metod dle náročnosti přípravy, časové náročnosti, zařazení do kategorií, účelu a cíle použití ve výuce.

Metody využití v praktické části diplomové práce:

AKROSTICH

„Akrostich je báseň, v níž začáteční nebo koncová písmena veršů, někdy jejich první a poslední slabiky, dávají slovo, větu nebo jméno člověka, jemuž je báseň věnována.“
(Martinková, V., 1995, s. 179)

Pro výuku na prvním stupni základních škol, lze využít jednodušší variantu. Učitel na tabuli napíše slovo a žáci na každé písmeno z daného slova napíší vlastnost (přídavné jméno), která začíná tímto písmenem. U této metody je vhodné pracovat ve dvojicích či menších skupinách.
(Beránková, V., 2002)

Příklad:

S – silný

L – líný

O – obézní

N – netrpělivý

Tato metoda učí žáky myslet v souvislostech, rozvíjí jejich slovní zásobu a pomáhá při procvičování slovních druhů.

ČTENÍ S OTÁZKAMI (IDENTIFIKACE) – Střídavé čtení

Text žáci čtou ve dvojicích po odstavcích. Vždy po dočtení odstavce, jeden z žáků klade druhému otázky týkající se přečteného textu a ten mu odpovídá. Poté se vystřídají. Cílem je dokonalé pochopení a porozumění textu. Při nácvičování této metody učitel žákům předvede, jak klást otázky a odpovídat na ně.

(Lacina, L., Kotrba, T., 2015)

Příklad:

Jak se jmenuje hlavní hrdina příběhu? Kde se příběh odehrává?

NEDOKONČENÉ VĚTY

Pedagog připraví nedokončené věty a úkolem žáků je vymyslet na základě kontextu jejich konec. Pro ulehčení může být pod textem připravena nápověda v podobě nabídky pojmů, jež lze doplnit. Vede k pochopení textu a rozvoji fantazie žáků a lze ji využít také při hodnocení hodiny (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

Příklad:

Hlavním hrdinou v příběhu je skřítek, jmenuje se .....

Skřítek žije pod ..... . Pepča má domeček ve .....

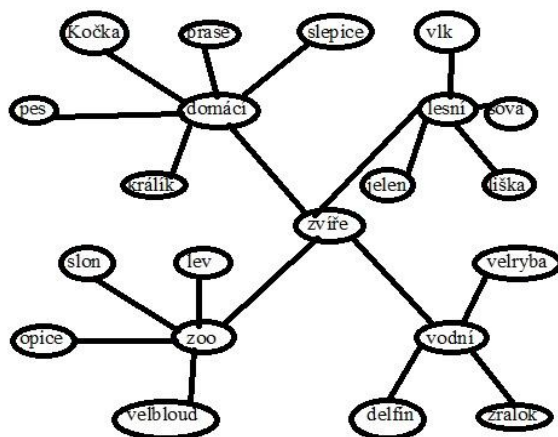
Jeho kamarádi, který je největší se jmenuje ....., zavalitý je ....., nejmenší zase ..... a poslední s podivným kloboukem má jméno .....

(Vítek, Svát'a, Vilda, Edík, Pepča, vysoká jedle, starý vykotlaný pařez)

POJMOVÁ (MYŠLENKOVÁ) MAPA

Cílem je využít a prohloubit si vlastní vědomosti a zkušenosti. Žáci rozhodují o nadřazenosti a podřazenosti a porovnávají, co k čemu patří. Do středu balicího papíru nebo tabule se do kruhu napíše ústřední slovo. Kolem něj žáci heslovitě do kroužků píšou, co je k němu napadne a spojí vše, co spolu souvisí. Naznačují tak vztahy mezi nimi (Lacina, L., Kotrba, T.).

Příklad:

ŘÍZENÉ ČTENÍ (Čtení s předvídáním)

Žáci jsou seznámeni s názvem příběhu a snaží se odhadnout jeho obsah, tedy jeho děj. Poté následuje společné čtení nahlas nebo čte každý sám.

Lze použít i obměnu, kdy učitel s žáky přečte jen část textu, bez konce. Poté žáky vybídne otázkami např. „*Co bude dál?*“ „*Jak bude příběh pokračovat?*“ apod. Žáci se následně vyjadřují a předvídají pokračování příběhu. Rozvíjejí tak svoji fantazii, učí se vyjadřovat a komunikovat a stát si za svým názorem. Závěrem žáci dočtou celý příběh, aby zjistili, jaký konec autorka uvedla a jak moc se odlišuje od jejich vlastních nápadů (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

VOLNÉ PSANÍ

Úkolem žáků je napsat v celých větách vše, co je napadne na dané téma během časového limitu. Toto tvořivé psaní může být využito k motivaci i opakování probraného tématu. Hodnotí se jejich nápaditost a kreativita. Cílem je rozvíjet jejich fantazii a zdokonalit písemný projev (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

VYSVĚTLENÍ POJMŮ – produktivní práce s textem

Při čtení textu žáci vyhledávají neznámá či jim nejasná slova, která si tužkou podtrhávají. Po dokončení četby se je pokouší společně vysvětlit a na závěr učitel správně formuluje jejich význam (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

BRAINSTORMING

Brainstorming je slovní vyjádření, diskuse, na danou problematiku s cílem hledat řešení. Aktéři vyjadřují své nápady a myšlenky. Téma nebo otázka je viditelně napsaná na tabuli. Tato metoda je náročná pro učitele neboť musí vhodnými doplňujícími otázkami přivést žáky na jiný úhel pohledu a zaznamenává všechny vyslovené myšlenky žáků (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

BRAINWRITING

Brainwriting je písemnou podobou brainstormingu. Například žáci své nápady píší na lístečky a ty poté připichují na tabuli (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

GORDONOVA METODA

Je diskusní metodou, v níž pedagog začíná diskusi otázkou s obecným problémem, který postupně pomocí dalších zužuje. Žáci do poslední chvíle neznají cíl otázek a neví, jaký problém řeší (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

ROZHOVOR S DĚTMI – komunikační metoda

Pedagog klade žákům předem připravené otázky, týkající se tématu, který se bude probírat v hodině, a ti odpovídají. Otázky mohou být cílené na celou skupinu nebo na jedince. Tuto metodu je vhodné zařadit na začátek vyučování, a tím žáky připravit na téma hodiny. Pokud je zařazena po výkladu učiva, poskytuje zpětnou vazbu, v níž učitel zjišťuje, zda její žáci pochopili. Nejvhodnější je její zařazení během procvičování probrané látky (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

ROUNDS (KOLEČKA)

Na tabuli je napsáno téma. Žáci si utvoří kolečko, ve kterém na toto téma diskutují. Mluví vždy pouze ten, kdo drží míček. Po svém projevu předá míček dál. Tato metoda přispívá k posílení sebedůvěry, umění vyjádřit svůj vlastní názor a umění spolupráce žáků.

Příklad:

Po přečtení příběhu „*Hurá budu mít morče*“ z knihy Romany Suché „*To budete čubrnět*“ napíšeme na tabuli téma: „*Třídít odpad?*“ Děti vyjádří své názory a poté si zopakují pravidla třídění odpadu. (Environmentální výchova).

Touto metodou můžeme žáky motivovat nebo zvýšit jejich pozornost a může být použita ve fázi výkladu nového učiva, k procvičování, opakování či jeho upevnování (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

ANALÝZA – rozborová metoda

Analýza je metoda vedoucí k vysvětlení nějakého předmětu nebo jevu myšlenkovým rozбором. Po přečtení textu učitel klade žákům otázku: „Jaké poučení z celého příběhu plyne?“ Děti jej vyjádří vlastními slovy (Lacina, L., Kotrba, T., 2015).

Příklad:

Opět můžeme využít knihu Romany Suché „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ a první příběh „*Pecivál*“. Po přečtení veršovaného příběhu děti hledají poučení, které z něj plyne. (*Sportem ku zdraví. V zdravém těle zdravý duch. Bez pohybu není síl.*)

ROLE PLAY – Inscenační metoda

Učitel zadá žákům téma či situaci k řešení a rozdá role. Poté si žáci připraví ve skupinkách scénku, kterou následně předvedou ostatním.

Obměna: Po přečtení textu a rozdání rolí a loutek, žáci hrají loutkové divadlo. Zde je nutná delší příprava (Sitná, D., 2013).

V této kapitole byly nastíněny různé metody a příklady jejich využití při práci s knihami Romany Suché ve výuce Českého jazyka a literatury na 1. stupni základních škol.

5 Praktická část

Praktická část diplomové práce je rozdělena na dvě etapy. V první jsou uvedeny náměty na práci s knihami Romany Suché, které lze využít při výuce českého jazyka, literatury a slohu. Úvodní výzkumnou jednotkou jsou žáci 1. období na 1. stupni základní školy a druhou žáci 2. období. Pro výzkumné jednotky jsou připraveny výzkumné bloky. Každý blok je věnován jedné knize a je rozdělen na tři části, komunikační a slohovou výchovu, literární výchovu a jazykovou výchovu. Výzkumný blok je shrnut do jedné vyučovací hodiny. Cílem této části diplomové práce bylo zábavnou formou pomocí různých aktivit, žáky seznámit s díly autorky a přiblížit jim je. Tyto aktivity u žáků rozvíjejí jazykovou a slovní zásobu, vyjadřovací schopnosti, myšlenkové operace, čtenářské schopnosti a schopnost práce ve dvojicích i skupinách. Zařazeny jsou do výzkumných bloků, aby se zvýšila jejich pozornost, uvolnili se, zábavnou formou se seznámili s knihami a osvojili si cílené učivo. Při práci s těmito texty byly rozvíjeny klíčové kompetence žáků.

Pro realizovaný výzkum jsme vybrali ze čtyř knih autorky čtyři příběhy přiměřené věku a rozumovým schopnostem výzkumné jednotky. Jsou to:

„*Můj kamarád skřítek Vítek*“ ze stejnojmenné knihy

„*O úsporách*“ z knihy Veršované divadélko

„*Zlobidlo*“ z knihy Divadélko se zvířátky v ZOO

„*Já budu mít morče*“ z knihy To budete čubrnět!

Domníváme se, že náměty zaměřené na tyto aktivity pro využití práce s díly autorky, budou inspirací pro učitele 1. stupně základních škol a přispějí k jejich zařazení do výuky.

V druhé části jsme pomocí kvalitativního výzkumu ověřili efektivitu vytvořených aktivit a zjištění, zda knihy žáky zaujaly. Výzkumné šetření probíhalo ve druhé, třetí a čtvrté třídě na Základní škole v Šumvaldě. Trvalo celkem šest dní a zúčastnilo se ho dvacet žáků z druhé třídy, šest žáků z třetí třídy a čtyři žáci z třídy čtvrté. Jako výzkumná metoda byl zvolen dotazník zaměřený na subjektivní hodnocení žáků, kteří hodnotili aktivity i knihy autorky, jež jsme využili ve výzkumných blocích. Dotazník se skládá ze čtyř obecných položek, z nichž jsme získali informace o jedinci. Pět položek se zaměřuje na prožité aktivity, pět položek je zaměřených na knihy autorky a poslední částí byla otevřená otázka, v níž se žáci mohli vyjádřit ke knihám, aktivitám a popsat své pocity a dojmy.

Dotazník obsahuje dvě otevřené a třináct uzavřených položek. Sedm položek má formu příkazu a osm položek je realizováno formou otázky.

5.1 Metodologie kvalitativního výzkumu

Výzkumný problém

Knihy Romany Suché zařazené do výzkumu jsou psány formou pohádek, příběhů, veršovaných bajek a jsou určeny dětem předškolního a mladšího školního věku. Všechny jsou zaměřeny na problémy mezilidských vztahů a jejich řešení. Působí výchovně na čtenáře a utváří jejich žebříček morálních hodnot. Příběhy jsou zasazeny do dětem blízkého a známého prostředí. Řeší v nich jejich každodenní problémové situace, a tím rozvíjí jejich etické a intelektuální hodnoty, což vede k základním cílům literární výchovy. Je třeba žáky neustále motivovat ke čtení a vytvořit u nich pozitivní vztah ke knihám a jejich četbě.

Praktická část diplomové práce je věnována výzkumnému problému a jsou kladeny otázky:

Znají žáci některé z knih autorky?

Je možné využít knihy Romany Suché při výuce Českého jazyka, literatury a slohu?

Které metody žáky nejvíce zaujmou?

Liší se zájem žáků o tyto knihy vzhledem k jejich věku?

Dílčí cíle práce

Cílem diplomové práce bylo žáky seznámit s publikacemi autorky a zjistit, mají-li o tyto knihy a jejich texty zájem, zda by chtěli je mít zařazené do výuky Českého jazyka, literatury a slohu a byly pro ně přínosem, vytvoření zásobníku různých tradičních, alternativních a aktivizujících metod a činností, jež lze při této výuce využít. Dále bylo zjišťováno jakou literaturu a metody upřednostňují a zda se s knihami autorky již setkali.

Metody výzkumu

Při šetření bylo použito kvalitativního výzkumu založeného na subjektivních aspektech žáků druhé, třetí a čtvrté třídy, rozdělených do dvou výzkumných jednotek. Pomocí slovních metod monologických, jako je výklad a vysvětlování učitele, metod dialogických s rozhovory, diskusních, písemných, kdy žáci pracovali s připravenými pracovními listy,

praktických výtvarným ztvárněním či dramatizací. Práci s knihami a alternativními metodami byli žáci seznámeni se čtyřmi knihami Romany Suché. Metodou dotazníku na závěr šetření zhodnotili žáci knihy i práci s nimi.

Metody sběru dat

Při sběru dat v této práci bylo využito přímého krátkodobého pedagogického pozorování žáků (extrospekci). Díky intuitivnímu a subjektivnímu přístupu ve školním prostředí M. Chráska v knize *Metody pedagogického výzkumu* toto pozorování označuje jako nestandardizované (Chráska, M., 2007). Žáci byli seznamováni s knihami autorky prostřednictvím různých metod a aktivit, které následně pomocí numerické posuzovací škály oznámkovali podle oblíbenosti hodnotami od jedničky do pětky. V závěru výzkumu byla data získána z dotazníku, který doplnili po skončení práce se všemi čtyřmi knihami. Pomocí kontaktních položek se respondenti seznámili se způsobem vyplňování dotazníku, hodnotili knihy a aktivity prostřednictvím numerické posuzovací škály a odpovídali na ostatní otázky výběrem z uzavřených výčtových položek. Dotazník uzavírá položka otevřená, kde mohou ke knihám a aktivitám vyjádřit své názory a pocity.

Výzkumná jednotka

První výzkumnou jednotkou byli žáci z druhé třídy Základní školy v Šumvaldě. Výzkumu se zúčastnilo celkem dvacet žáků, z toho jedenáct dívek a devět chlapců.

Druhou výzkumnou jednotkou byli žáci z třetí a čtvrté třídy Základní školy v Šumvaldě. Pro vysokou nemocnost se výzkumu ze třetí třídy zúčastnilo šest žáků, z toho pět dívek a jeden chlapec a ze čtvrté třídy čtyři žáci, samé dívky.

Časový harmonogram

Jelikož jsem tyto třídy již učila, byla jsem si vědoma jejich možností a schopností jak celku, tak i jednotlivců, k čemuž jsem přihlédla při tvorbě výzkumných bloků. Přesto jsem byla ve dnech 15. 3. 2017 a 17. 3. 2017 v těchto třídách na hospitacích v hodinách českého jazyka, literatury a slohu. Před samotným výzkumným šetřením jsem si všímala forem výuky, metod použitých v hodinách a reakcí a aktivity jednotlivých žáků.

Výzkumná šetření

První výzkumná jednotka

S třídní učitelkou žáků druhé třídy jsme se dohodly, že všechny výzkumné bloky proběhnou 20. 3. 2017.

První vyučovací hodinu byla žákům představena kniha „*Můj kamarád skřítek Vítek*“ podle připraveného I. Výzkumného bloku.

V II. Výzkumném bloku žáci pracovali druhou vyučovací hodinu s knihou „*Veršované divadélko*“.

S knihou „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ pracovali žáci třetí vyučovací hodinu.

Čtvrtou vyučovací hodinu byl využit IV. Výzkumný blok, s textem knihy „*To budete čubrnět!*“.

Vždy na závěr každého bloku žáci ohodnotili jeho části známkou v pracovním listě.

Druhá výzkumná jednotka

Dne 21. 3. 2017 se uskutečnil první vstup do výuky žáků třetí a čtvrté třídy, kde prostřednictvím I. Výzkumného bloku se žáci setkali s knihou „*Můj kamarád skřítek Vítek*“.

Druhý vstup do výuky proběhl dne 22. 3. 2017, prostřednictvím II. Výzkumného bloku a knihy „*Veršované divadélko*“.

S knihou „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ a III. Výzkumným blokem žáci pracovali dne 23. 3. 2017.

Dne 24. 3. 2017 byla žákům představena kniha „*To budete čubrnět!*“ podle připraveného IV. Výzkumného bloku.

Opět v závěru každého bloku žáci všechny aktivity v pracovním listě oznámkovali.

Vyhodnocování výzkumného šetření

První a druhá výzkumná jednotka

U první jednotky bylo toto šetření zakončeno dotazníkem dne 21. 3. 2017 a druhá jednotka ho vyplnila 24. 3. 2017.

Před zahájením práce s dotazníkem byly žákům rozdány jejich pracovní listy, které si společně s knihami autorky prohlédli a připomenuli si průběh všech výzkumných bloků.

Při jeho vyplňování byla každá položka předčtena, vysvětlena a poté se žáci samostatně v dotazníku vyjádřili. V případě dotazů jim bylo vše opět vysvětleno.

Během položky 1 a 2 byli žáci seznámeni se způsobem vyplňování. V položkách 3 až 7 se vyjádřili ke knihám a aktivitám pomocí známek 1 až 5. Aritmetickým průměrem tohoto hodnocení byla získána jejich průměrná známka. Na položky s výběrem odpovědí odpovídali u položky 8 až 14. Zde je uváděna četnost jejich odpovědí. U položky číslo 15 měli žáci možnost popsat své pocity a postřehy. Dotazník byl vyhodnocen pomocí slovního hodnocení.

5.2 Praktické využití knih Romany Suché na 1. stupni ZŠ

V této podkapitole jsou navrženy Výzkumné bloky, v kterých jsou žáci druhé, třetí a čtvrté třídy postupně seznamováni s knihami autorky „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, „*Veršované divadélko*“, „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, a „*To budete čubrnět!*“.

23. 3. 2017 pro velký počet žáků v druhé třídě, proběhly všechny výuky **první výzkumné jednotky** v jejich kmenové třídě. Vzhledem k malému počtu žáků v **druhé výzkumné jednotce** jim byla výuka zpestřena prostředím školní družiny, kde se všemi knihami pracovali. Tuto změnu žáci uvítali.

Příprava všech bloků je totožná pro obě výzkumné jednotky, jen I. a II. blok se liší v jazykových částech, které jsou přizpůsobeny učivu vhodnému pro žáky daných tříd.

5.2.1 Výzkumné bloky

První výzkumná jednotka je třídou průměrnou a početnější. Výzkumu se zúčastnilo dvacet žáků.

V druhé výzkumné jednotce jsou třídy průměrné, a jelikož jsou málo početné, byly spojeny. Výzkumu se zúčastnilo deset žáků.

S knihami byli seznámeni ve čtyřech blocích. Každý blok byl věnován jedné knize a rozdělen na tři části, kde jsou uvedeny náměty na práci s knihou, které je využito v literární, jazykové a komunikační a slohové výchově.

I. Výzkumný blok

Téma: Kniha „MŮJ KAMARÁD SKŘÍTEK VÍTEK“

Cíle:

Literární část: Pochopení a vysvětlení neznámých pojmů v textu. Formulace vlastních myšlenek. Seznámení žáků s pojmy próza, autor, ilustrátor

Jazyková část:

První výzkumná jednotka: Opakování učiva měkkých a tvrdých souhlásek (ži, ši, či, ři, ci, ji, di, ti, ni X hy, chy, ky, ry, dy, ty, ny). Žák vyhledává tvrdé a měkké souhlásky, zná gramatiku psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách.

Druhá výzkumná jednotka: Procvičení učiva *Vyjmenovaná slova a jim příbuzná*. Žák zvládá psaní i/y ve vyjmenovaných slovech.

Komunikační a slohová část: Rozvoj vyjadřovacích schopností, popis předmětu i činností. Opakování a procvičení stavby vět. Žák zvládá krátké jednoduché vypravování a využívá své fantazie.

Ročník:

První výzkumná jednotka: 2. třída (20 žáků),

Druhá výzkumná jednotka: 3. a 4. třída (10 žáků)

Časová dotace: 45 minut

Literární část: 15 minut

Jazyková část: 10 minut

Komunikační a slohová část: 15 minut

Pomůcky: kniha „*Můj kamarád skřítek Vítek*“ od Romany Suché, kartičky s neznámými pojmy, pracovní list (Příloha č. 1, 2)

Kompetence:

- ✓ komunikativní (výstižné a logické formulace myšlenek a názorů, porozumění a pochopení textu – prózy);
- ✓ sociální a personální (práce ve dvojicích a ve skupinách, kooperace, týmová práce);
- ✓ k učení (různé způsoby a metody učení, vyhledávání a třídění informací).

Organizační formy: hromadná, skupinová, samostatná práce

Výukové metody:

- ✓ Metoda slovní:
  - monologická (výklad a vysvětlování učitele)
  - dialogická (rozhovor učitele s žáky, žáka s žákem, diskusní metody)
- ✓ Metoda písemných prací (slohová práce, pracovní list)
- ✓ Metoda práce s knihou (práce s textem)
- ✓ Metoda praktická - výtvarná činnost

Hodnotící metody:

- ✓ Rozhovor
- ✓ Pozorování
- ✓ Přiřazování
- ✓ Didaktický test se širokou odpovědí
- ✓ Didaktický test s výběrem odpovědí
- ✓ Projektivní (konstruktivní metoda, expresivní technika)

Uvítání

Literární část

- Seznámení s autorkou a knihou „Můj kamarád skřítek Vítek“.
- Představení první kapitoly žákům. Učitel napíše název na tabuli a vybídne žáky k přemýšlení otázkami. „*O čem si myslíte, že kniha bude?*“ Žáci přemýšlí a nahlas vyjadřují své názory.
Následuje společné čtení části příběhu na koberci od strany 5 do strany 9 (Příloha č. 13, 14, 15), kde autorka čtenáře seznamuje s hlavními postavami knihy, lesními skřítky.
Žáci opakují zaříkávadlo (Příloha č. 13) na přivolání skřítků (Řízené čtení – čtení s předvídáním)
- Přiřazování jmen skřítků podle textu k jejich ilustraci na straně 8 (Příloha č. 15).
- **První výzkumná jednotka:** Rozdělení žáků do trojic a dvojice. Žákům je přidělen lísteček s pojmem, který se pokusí vysvětlit ostatním. Následně vyjádří názor i ostatní.
Druhá výzkumná jednotka: Žáci usednou do lavic a snaží se samostatně vysvětlit problémové pojmy v pracovních listech. Následuje společná kontrola vysvětlených pojmů, kde vyjadřují všichni svůj názor.

Pojmy, vazby obraty:

- pohybovat se obezřetně
- kalhoty pěkně ladí s vestou
- elegán
- ládovat se dobrotami
- kalhoty s laclem
- klobouk, který leccos pamatuje
- klobouk vyspravený pestrými záplatami
- Správné vysvětlení pojmů.

Jazyková část:

První výzkumná jednotka:

- Žáci jsou rozděleni do dvojic a posadí se do lavic.
- Následuje opakování tvrdých a měkkých souhlásek.
- Poté v textu na straně 6 a 7 (Příloha č. 14) hledají a zapisují slova nebo obrázky s tvrdou a měkkou souhláskou (Práce s textem, Příloha č. 1).

Druhá výzkumná jednotka:

- Společné opakování vyjmenovaných slov.
- Poté v textu na straně 6 a 7 žáci hledají a zapisují slova nebo obrázky s vyjmenovanými nebo jim slovy příbuznými. Společná kontrola vypsanych slov s jejich odvozením. (Produktivní práce s textem, Příloha č. 2)

Komunikační a slohová část:

- Rozhovor s žáky na téma: Kde žijí skřítkci?
- Společné opakování pravidel písemného projevu a stavby vět.
- Úkolem žáků je vymyslet a napsat několik vět o svém skřítkovi (Volné psaní, Příloha č. 1, 2).

První výzkumná jednotka: Žáci pracují v lavici ve dvojicích.

Druhá výzkumná jednotka: Samostatná práce.

- Četba písemného projevu žáků.
- Žáci oznamují všechny jednotlivé části (od 1 do 5) dle jejich oblíbenosti aktivit v nich užitých.

- Kreslení obrázku ke svému vyprávění o skřítkovi (Příloha č. 40, 41).
- Prohlídka obrázků dětí

Ukončení hodiny

Zhodnocení I. Výzkumného bloku

V úvodu našeho setkání, bylo žákům oznámeno, že se během čtyř vyučovacích hodin budeme věnovat čtyřem knížkám Romany Suché, pracovat s nimi a byly jim ukázány.

Poté jsme se posadili na koberec a vysvětlili pojmy próza (text, který není psaný ve verších, nerýmuje se, není to báseň), autor (slovo autor v literatuře značí spisovatele) a ilustrátor tvůrce výtvarného doprovodu příběhu). Vzápětí proběhlo seznámení s autorkou, první knihou a stejnojmenným příběhem „*Můj kamarád skřítek Vítek*“. Žákům byla položena otázka: „*O čem si myslíte, že tento příběh bude? Co všechno se dozvíme?*“ a ti poté ústně vyjadřovali své názory. Následovala společná prohlídka ilustrací.

V **literární části** byla přečtena jen část příběhu, v němž autorka čtenáře seznamuje s lesními skřítky. Žáci na koberci naslouchali a opakovali zařikávadlo na přivolání skřítků. Četbu jsme zpestřili dramatickým přednesem a gesty, abychom zvýšili jejich pozornost. Po přečtení jsme podle textu přiřadili k ilustracím skřítků jejich jména.

První výzkumná jednotka: Pro velký počet žáků v druhé třídě všechny výuky proběhly v jejich kmenové třídě dne 23. 3. 2017 a žáci byli rozděleni do skupin po třech a jedné dvojici. Každá skupina dostala kartičku s pojmem, který měla vysvětlit. Následně vyjádřili názor i další skupiny a byla vysvětlena správnost pojmů.

Dle žáků znamená:

- Pohybovat se obezřetně: „*potichu, pomalu a opatrně*“.
- Kalhoty pěkně ladí s vestou: „*že to pěkně vypadá*“.
- Elegán: „*je hezký skřítek, džentlmen a frajer*“.
- Ládat se dobrotami: „*skřítek je mlsný, moc jí, je pořád hladový*“.
- Kalhoty s laclem: „*že kalhoty jsou s kapsami a kšandami*“. Tento výraz činil žákům potíže. Pomohl jim obrázek v knize. Výraz jsme si vysvětlili. „*Lacel*“ je horní, náprsní část pracovní zástěry, sukne nebo kalhot jako měl Krteček ve známé pohádce. (Slovník cizích slov, 1996, s. 196)
- Klobouk, který leccos pamatuje je „*kouzelný, starý, rybářský, vyleštěný*“.

- Klobouk vyspravený pestrými záplatami je „zašitý hezkými barevnými látkami, nový, hezký“.

Literární část s vysvětlováním pojmů jedničkou označilo osmnáct žáků, dvojkou jeden žák a jeden čtverkou. Tato část tedy získala průměrnou známku 1,2.

Druhá výzkumná jednotka: Žáci se po usazení do lavic pokusili vysvětlit pojmy z knihy v pracovním listě, které přečetli nahlas a ostatní měli možnost se k nim vyjádřit.

Dle žáků znamená:

- Pohybovat se obezřetně: „*potichu*“ (toto uvedlo 8 žáků z 10), „*pomalů*“, „*chovat se slušně*“.
- Kalhoty pěkně ladí s vestou: „*mají stejnou barvu*“ (tuto odpověď uvedlo 6 žáků), „*stejně oblečení*“, „*že se někdo obléká ladně*“, „*kalhoty pěkně sedí s vestou*“, (1 žák vysvětlení neuvedl).
- Elegán: většina žáků uvedla, že „*je pěkný, nádherný, roztomilý, obléká se elegantně*“, „*má hnědé kalhoty a černé triko*“.
- Ládovat se dobrotami: „*že jí samé sladké a pořád jí*“, „*je baculatý*“, „*sytit se*“, „*že to má rád*“.
- Kalhoty s laclem: „*kalhoty s kšandami (šrákami)*“, „*modré*“. Tento výraz činil žákům potíže. Pomohl jim obrázek v knize. Výraz jsme si vysvětlili.
- Klobouk, který leccos pamatuje je „*že si všechno pamatuje*“, „*moudrý, nezapomětlivý*“, „*hodně starý klobouk*“, „*kouzelnický*“, „*památný*“, „*chytrý*“. Jeden žák vysvětlení neuvedl.
- Klobouk vyspravený pestrými záplatami. Většina žáků uvedla, že je „*sešitý a upravený*“, poté „*vylepšený*“, „*sešitý kousky látky*“, „*roztrhlý klobouk*“.

Literární část byla velice zábavná. Žáci byli seznámeni s pojmy próza, autor a ilustrátor a významem, někdy pro ně i neznámých, pojmů. Tímto cvičením se učili ústně i písemně formulovat své myšlenky a názory.

V literární části, kde jsme vysvětlovali pojmy z knihy, přiřadili tři žáci známkou jedna, pět dvojkou a jeden žák trojkou. Průměrná známka tedy činí 1,9.

V **jazykové části** žáci dostali připravený pracovní list, na který se podepsali a text na straně 6 a 7.

První výzkumná jednotka: Po rozdělení do dvojic se posadili do lavic a po společném zopakování měkkých a tvrdých souhlásek bylo jejich úkolem společně v textu vybrat a zapsat

do připraveného pracovního listu slova nebo obrázky s tvrdou a měkkou souhláskou. Práci si žáci rozdělili, spolupracovali, střídali se v zapisování a vyhledávání. V textu našli spoustu souhlásek tvrdých („nějaký, kterých, bonbóny, nohy, kalhoty, ruky, tady, slyšitelný“ i měkkých („větší, stačí, zavři, věci, oči, křičí, určitě, jít, překvapení, ti, tiše, sedni, odříkej, básnička, a přinesl“). Při tomto úkolu si již probrané učivo měli procvičit a upevnit. Chybovali pouze jedenkrát u každé skupiny. Ověřila jsem si, že toto učivo je dostatečně upevněno a žáci jej ovládají.

K jazykové části s vyhledáváním slov s tvrdými a měkkými souhláskami přidělilo jedničku šestnáct žáků, dvojku dva a trojku také dva žáci. Průměrná známka této části je tedy 1,3.

Druhá výzkumná jednotka: Společně jsme si zopakovali vyjmenovaná slova a žáci na připravený pracovní list vypisovali v textu slova vyjmenovaná nebo jim příbuzná a alespoň pět jich zapsali a přiřadili k nim správné vyjmenované slovo. V textu našli tato slova: „myslím, slyšitelný, obyčejně, výborně, byl, zbývá, by, vytahuje“.

Zde si měli upevnit a zopakovat toto probrané učivo. Žákům činilo potíže přiřadit některá slova ke slovům vyjmenovaným. „Zbývá“ odvodili od slova „zbytek“ (správně být), „by, byl“ od „by“ (správně být) a „abys“ nevěděli, že je odvozené od slova „být“. Vyhledávání jim však nečinilo potíže a mimo vyjmenovaných slov po „B“ bylo učivo probráno dostatečně a dokonale ho ovládají. Příbuzná a vyjmenovaná slova po písmenu „B“ je třeba ještě procvičit.

Vyhledávání vyjmenovaných a jim příbuzných slov v jazykové části tři žáci označili známkou jedna, čtyři známkou dvě a tři známkou tři. Průměrná známka je tedy 1,7.

V **komunikační a slohové části** nejprve žáci reagovali na moji otázku „Kde žijí skřítky?“ a poté dostali za úkol napsat pár vět o svém skřítkovi. Zopakovali jsme si informace o skřítkovi Vítkovi získané z knihy. Žáci navrhli, jaké informace by o svém skřítkovi mohli uvést ve svém popisu a pustili se do psaní. Připomněli jsme si, že věta začíná velkým písmenem a končí znaménkem a jak vypadá jednoduchá věta a souvětí. Poté se žáci pustili do psaní.

První výzkumná jednotka: Žáci pracují stále ve stejných dvojicích.

Příklad č. 1:

„Bydlí v parku. Jmenuje se Tulipán. Má zelené kalhoty a žluté tričko s červenými kytičkami a klobouček trochu do modra. Je moc hodný. Boty má černé. Má fialové vlasy. Má domeček jako strom. Má se tam dobře.“

Příklad č. 2:

„Skřítek Cyril ve škole dostává jedničky. Skřítek Martin je popelář. Skřítek Květina rád sbírá květiny a o květiny se rád stará. Skřítek Zdeňka rád hraje fotbal. Skřítek Racochejl rád je ve vodě.“

Příklad č. 3:

„Veverka Oříšková se jmenuje náš skřítek. V lese u skáceného stromu bydlí.“

Žáci vzájemně spolupracovali, procvičili si písemné vyjadřování, využili svoji fantazii a zopakovali pravidla při psaní vět. Jejich texty jsou psány v krátkých větách a jednoduchých souvětích a jsou zpestřeny přídavnými jmény a přirovnáními.

Komunikační a slohová část, kde psali vyprávění na téma Skřítek, jedničkou ohodnotilo sedmnáct žáků, dvojkou jeden a trojkou dva žáci. Tato část získala průměrnou známku 1,35.

V dotazníku se osmnácti žákům kniha líbila a dva nevěděli.

Druhá výzkumná jednotka:

V komunikační a slohové části žáci pracují samostatně.

Příklad č. 1:

Můj skřítek se jmenuje Skřítek Kameník. Můj Skřítek Kameník bydlí v kameni. Rád nosí baťůžek kamínek. Na večeri má rád pavouky a švábi a pije bažinu. Jeho kamarád se jmenuje Fafílek, rádi spolu chodíme na procházky ve včelím hnízdě. A to je vše. (4. třída)

Příklad č. 2:

Jeho jméno je KVÍTEK. Má modré kalhoty se záplatami. Má oranžovou košili a hnědé vlasy. Měří 55cm. A nosí růžového motýlka a přes pravé rameno má oranžovou kšandu. A má zelený klobouček. (4. třída)

Příklad č. 3:

Skřítek Románek

Je hubený a roztomilý. Má rád rozkvetlé květiny a svoje kamarády. Rád se obléká do oblečení s pestřími barvami a kalhoty s láclem. Oči má přírodně zelené a nos má úzký. Bydlí v domečku z houby kterou mu dal jiný skřítek. Žije s maminkou a tatínkem na kraji lesa.

(4. třída)

Příklad č. 4:

Můj skřítek se jmenuje Lilifí má ráda maliny, jahody a hlavně má nejraději borůvky. Má fialově až růžově zbarvené šaty a modré botky bydlí v domečku u maliní. Domeček je dřevěný. Má kamarádky Jasněnku a Jitku obě rády spívají. (4. třída)

Příklad č. 5:

Můj skřítek je holka a jmenuje se Eva. Je to skřítek mlsný. Je žlutá trochu oranžová. Má šatičky z listí. Bydlí v Mechovém lese pod velkým pařezem. (3. třída)

Příklad č. 6:

Můj skřítek bydlí v loutce. V malé chaloupce tvaru houby. A pomáhá zvířátkům a jmenuje se polníček a nenávidí lidi a nědy jejich nohy zamotá. A nosí zelený kabát a hnědé kalhoty. (3. třída). Ve větě jsou vynechaná slovesa a písmenka. Jméno skřítky je napsáno malým písmenem. Žák má diagnostikovanou dyslexii.

V tomto cvičení žáci chybují v interpunkci v krátkých souvětích, věty oživují přídatnými jmény.

V Komunikační a slohové části s příběhem o svém skřítkovi všichni žáci, tedy deset, označili známku jedna. Průměr je tedy 1,0.

Kniha „Můj kamarád skřítek Vítek“ se líbila osmi žákům a dva uvedli, že neví.

Žáci si všechny aktivity ohodnotili známkami. Na závěr hodiny byly přečteny všechny práce. V posledních chvílích před zvoněním se pustili do kreslení obrázku ke svému vyprávění, které jsme následně vystavili a po ukončení hodiny si je během přestávky mohli prohlédnout.

Kniha zůstala celou přestávku na volné lavici zájemcům k dispozici.

II. Výzkumný blok

Téma: Kniha „**VERŠOVANÉ DIVADÉLKO**“

Cíle:

Literární část: Orientace v textu. Žák dokáže vystihnout hlavní myšlenku, orientuje se v textu a rozumí pojmům poezie, báseň, rým.

Jazyková část:

První výzkumná jednotka: Rozšíření slovní zásoby – hledání vlastností.

Druhá výzkumná jednotka: Procvičení učiva: slovní druhy (přídavná jména)

Komunikační a slohová část: Zdokonalování vyjadřovacích schopností. Žák dokáže požádat o pomoc, podává stručné informace, zvládá běžná pravidla mezilidské komunikace.

Ročník:

První výzkumná jednotka: 2. třída (20 žáků)

Druhá výzkumná jednotka: 3. a 4. třída (10 žáků)

Časová dotace: 45 minut

Literární část: 20 minut

Jazyková část: 10 minut

Komunikační a slohová část: 15 minut

Pomůcky: kniha „*Veršované divadélko*“ od Romany Suché, pracovní list (Příloha č. 3, 4)

Kompetence:

- ✓ komunikativní (výstižné a logické formulace myšlenek a názorů, porozumění a pochopení textu – poezie);
- ✓ k řešení problémů (prosba o pomoc, důležité informace);
- ✓ sociální a personální (práce ve dvojicích a ve skupinách, kooperace, týmová práce);
- ✓ k učení (různé způsoby a metody učení, vyhledávání informací, pojem poezie);
- ✓ občanské (chápání mravních hodnot).

Organizační formy: hromadná, skupinová

Výukové metody:

- ✓ Metoda slovní
  - monologická (výklad a vysvětlování učitele)
  - dialogická (rozhovor učitele s žáky, žáka s žákem, diskusní metody)
- ✓ Metoda písemných prací (pracovní list)
- ✓ Metoda práce s knihou (práce s textem)
- ✓ Metoda praktická – dramatizace

Hodnotící metody:

- ✓ Rozhovor
- ✓ Didaktický test s doplňovacími položkami
- ✓ Projektivní
- ✓ Pozorování

Uvítání

Literární část:

- V této části se žáci setkávají s druhou knihou autorky „*Veršované divadélko*“, názvem kapitoly a je jim vysvětlen pojem bajka.
- Následuje střídavé čtení příběhu na stranách 68 až 77 (Příloha č. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22) „*O úsporách*“ dle pokynů pedagoga a jeho následná analýza. Učitelem jsou

vybízení k vyjádření vlastního názoru otázkou: „*Jaké poučení plyne z příběhu?*“ (Analýza)

- Žáci se posadí do lavic a pracují po dvou a třech ve skupinách. Učitel vysvětlí pojmy poezie, báseň a rým a uvede příklady.
- V pracovním listě žáci doplňují vynechané slovo (rým) v básni z textu na straně 73.

Křečkovi teď hrozí krach,
Sám má z toho velký .....
Dluhy splácet nestačí
A to lišku .....
Má teď velké obavy
Že mu všechno ..... (Nedokončené věty, Příloha č. 3, 4)

Jazyková část:

- Učitel žáky seznámí s metodou akrostich a napíše na tabuli LIŠKA. (Akrostich, Příloha č. 3, 4)

První výzkumná jednotka: Žáci hledají vlastnosti lišky začínající na písmena tohoto slova, které písemně zaznamenají do pracovního listu. Pracují ve skupinkách po dvou až třech žácích.

Druhá výzkumná jednotka: Žáci pracují samostatně a hledají přídavná jména vystihující lišku začínající na všechna její písmena a zapíší je do pracovního listu.

Komunikativní a slohová část:

- Učitel se ptá žáků: „*Jste na nákupech s rodiči, ale ztratili jste se. Umíte požádat o pomoc policistu nebo ochranu? Jaké informace jim musíš poskytnout?*“ *Umíš si o pomoc zatelefonovat? Znáš důležitá telefonní čísla záchranného systému?* Jejich úkolem je ve dvojicích si připravit scénku a na pokyn učitele ji předvést i ostatním.
- Zopakované důležité informace si žáci zapíší do pracovního listu (Role play – hraní rolí).
- Žáci vyhodnotí nejlepší scénku a oznámkují všechny jednotlivé části (od 1 do 5) dle jejich oblíbenosti aktivit.

Ukončení hodiny

Zhodnocení II. Výzkumného bloku

Hodina byla opět zahájena na koberci **literární částí**. Žákům byla předvedena kniha „Veršované divadélko“, s názvem příběhu, který jsme později přečetli a byli upozorněni na loutky a kulisy na konci knihy, s nimiž si mohou všechny příběhy zahrát. Byl jim vysvětlen pojem „*bajka*“. Hrdiny všech příběhů v knize jsou zvířátka, která se chovají stejně jako lidé. Tomu se říká bajka a plyne z ní nějaké poučení. Následovalo střídavé čtení. Na pokyn se žáci střídali ve čtení příběhu „O úsporách“. Po jeho dočtení jsme provedli analýzu formou diskuse na otázku, která byla položena: „*Jaké poučení z příběhu plyne?*“ k diskusi.

Žáci z **první výzkumné jednotky** se vyjádřili, že „*nemáme utrácet za hlouposti a kupovat zbytečnosti*“ a z **druhé výzkumné jednotky** se shodli že „*nemáme utrácet peníze za zbytečnosti*“. Poté se posadili do lavic a poučení si zapsali do pracovních listů. Příběhy v knize jsou psány jako básničky, které se rýmují. Žákům bylo vysvětleno, co je to rým (zvuková shoda na konci veršů) a uvedeny příklady. Pro názornost si vyzkoušeli hledat rýmy společně s vyučujícím na slova: *sluníčko* – „*klubičko – vajíčko*“ nebo *mráček* – „*dráček – fráček*“.

Dalším úkolem žáků bylo v textu z knihy v pracovním listě doplnit rým. Snažili se vzpomenout si, nebo vytvořit nový rým.

První výzkumná jednotka:

Křečkovi teď hrozí krach,

Sám má z toho velký ..... (Žáci se shodli na slově „*strach*“).

Dluhy splácet nestačí

A to lišku ..... (Žáci uvedli „*vytáčí, roztočí, postraší, poslouchá*“.)

Má teď velké obavy,

Že mu všechno ..... („*zabaví, vystačí, nestačí, seberou, vyplatí*“).

Orientace a hledání rýmů byla pro žáky druhé třídy náročná.

Doplňování rýmů a hledání poučení v literární části oznámkovalo patnáct žáků na jedničku a pět na dvojku. Průměrná známka této části je 1,25.

Druhá výzkumná jednotka:

Křečkovi teď hrozí krach,

Sám má z toho velký ..... (Všichni žáci se shodli na slově „*strach*“).

Dluhy splácet nestačí

A to lišku ..... (Žáci uvedli „*vytáčí, vyplaší, otáčí, omráčí, vyplácí, uvidí, chytračí*“).

Má teď velké obavy,

Že mu všechno ..... („*zabaví, obrají, vševrácí, vykradlí*“).

Hledání rýmů vhodných do textu bylo i pro žáky 3. a 4. třídy náročné. Někteří z nich vymysleli zvláštní nová slova (např. „*obrají, vševrácí*“) nebo rýmy, které nedávají smysl (např. „Dluhy splácet nestačí a to lišku „*otáčí, vyplácí, uvidí, chytračí*“).

Literární část s doplňováním rýmů a příběhem s poučením ohodnotilo známkou jedna sedm žáků a dvojkou tři žáci. Průměrná známka tedy činí 1,3.

V **jazykové části** čekal na žáky AKROSTICH na slovo „LIŠKA“. Seznámili jsme se s názvem a pravidly a následně hledali vlastnosti (přídavná jména) lišky začínající na písmena tohoto slova.

Žáci **první výzkumné jednotky** napsali tyto vlastnosti:

L („*lakomá, lstivá, líná, lenošivá*“)

I („*inteligentní, indická*“)

Š („*šikovní, šedá, šikanovaná, škaredá, špinavá, škodlivá, šiřatá*“)

K („*kamarádká, krásná, kocourová, komunikační, kulhavá*“)

A („*atrakční, abecední, animovaná*“)

Největší problémy dělalo žákům nalézt vlastnosti na písmena „A“ a „I“. I přesto jich několik našli. Všechny jsme si přečetli a vysvětlili. Tímto cvičením si rozšířili svoji slovní zásobu.

Jazykovou část s hledáním vlastností v Akrostichu označilo patnáct žáků známkou jedna, tři známkou dvě a dva žáci známkou čtyři. Průměrná známka tedy činí 1,45.

V této části žáci **druhé výzkumné jednotky** našli tato přídavná jména (vlastnosti):

L („*lstivá, líná, lítostná, lichotivá*“)

I („*ilustrovaná, ignorantní, intelektuální, indiánská, inteligentní*“) Jeden žák nevedl žádné přídavné jméno.

Š („*šikovní, škodolibá, šťastná, šilhavá, šílená, škodlivá*“)

K („*kyselá, krásná*“)

A („*archytická, aktivní, akční, anonymní, akrobatická*“) Dva žáci nevedli žádné přídavné jméno.

Žákům činilo největší potíže najít přídavná jména na písmena „A“ a „I“, přesto však několik vlastností našli. Všechny vlastnosti jsme si přečetli a vysvětlili, některé jsou kuriózní. Na dotaz co znamená „*archytická*“, žák uvedl, že neví, ale někde to slyšel. V pěti případech

žáci místo přídavných jmen použili slovesa. Tímto cvičením si rozšířili svoji slovní zásobu. Je vhodné zopakovat slovní druhy – „Přídavná jména“.

V jazykové části s hledáním přídavných jmen a vlastností lišky v Akrostichu, dalo sedmkrát známku jedna, dvakrát známku tři a jednou známku čtyři. Tuto část tedy ohodnotili průměrnou známkou 1,7.

V poslední části **komunikační a slohové** si žáci připravili scénky, co budou dělat, když se ztratí a jak požádají o pomoc například policistu. Ujasnili jsme si, které informace je třeba sdělit a také jak telefonovat o pomoc. Poznámky si mohli poznačit do pracovních listů. Po zhlédnutí připravených dialogů jsme si všechny důležité informace zopakovali. V této aktivitě se projeví i žáci ostýchaví.

Scénkám v komunikační a slohové části dalo z *první výzkumné jednotky* patnáct žáků jedničku, dva dvojku, dva trojku a jeden pětku. Tato část získala průměrnou známku 1,5. V závěrečném hodnocení u „Veršovaného divadélka“ patnáct žáků označilo termín „líbila a pět „nevím“.

Od žáků z *druhé výzkumné jednotky* tato část se scénkami získala od šesti žáků jedničku, od tří dvojku a jednoho trojku, tedy průměrnou známku 1,5.

„Divadélko se zvířátky v ZOO“ se líbilo sedmi žákům, nelíbilo jednomu a dva neví. Knihu si o přestávce mohli zájemci vypůjčit a prohlédnout.

III. Výzkumný blok

Téma: Kniha „**DIVADÉLKO SE ZVÍŘÁTKY V ZOO**“

Cíle:

Literární část: Umění vyjádřit se po přečtení textu. Seznámení s pojmy: divadelní představení, loutky. Žák dokáže vystihnout hlavní myšlenku a zhodnotit jednání literárních postav.

Jazyková část: Abeceda. Žák ovládá abecedu a je podle ní schopen řadit slova.

Komunikační a slohová část: Tvorba krátkého vypravování na základě spolupráce s ostatními.

Ročník:

První výzkumná jednotka: 2. třída (20 žáků)

Druhá výzkumná jednotka: 3. a 4. třída (10 žáků)

Časová dotace: 45 minut

Literární část: 25 minut

Jazyková část: 10 minut

Komunikační a slohová část: 10 minut

Pomůcky: kniha „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ od Romany Suché, pracovní list (Pracovní list 5, 6), keramická koule

Kompetence:

- ✓ komunikativní (výstižné a logické formulace myšlenek a názorů, naslouchání názoru druhých, porozumění a pochopení textu);
- ✓ sociální a personální (práce ve skupinách, kooperace, týmová práce);
- ✓ k učení (různé způsoby a metody učení, vyhledávání informací, pojem divadlo);
- ✓ občanské (chápání mravních hodnot).

Organizační formy: hromadná, skupinová, samostatná

Výukové metody:

- ✓ Metoda slovní:
  - monologická (výklad a vysvětlování učitele)
  - dialogická (rozhovor učitele s žáky, diskusní metody)
- ✓ Metoda písemných prací (pracovní list)
- ✓ Metoda práce s knihou (práce s textem)

Hodnotící metody:

- ✓ Rozhovor
- ✓ Pozorování
- ✓ Didaktický test s uspořádacími položkami
- ✓ Projektivní (doplňovací)

Uvítání

Literární část:

- Žáci sedící na koberci jsou seznámeni s veršovanou knihou autorky „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ a názvem kapitoly. Opět jsou upozorněni na ilustrace a loutky na konci knihy. Následuje opakování pojmů bajka a rým a vysvětlení pojmů nových - divadlo a loutky.

- Učitel napíše na tabuli pojem „ZLOBIDLO“ a žáci vysvětlují, co si pod tímto pojmem představují (Brainstorming, Příloha č. 38, 39).
- Žáci naslouchají četbě příběhu „Zlobidlo“ v podání pedagoga na stranách 64 – 81 (Příloha č. 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32).
- Po skončení četby se usadí zpět do lavice a podepíší si pracovní list.
- Úkolem žáků je vzpomenout si, jak malý opičák zlobil. Mají čas na rozmyšlenou a mohou si do pracovního listu zapisovat své poznámky (Porozumění textu). Proběhne společná kontrola.
- Na závěr této části hledají poučení z příběhu (Analýza).

Jazyková část

- Úkolem žáků je v pracovním listě seřadit zvířátka z knihy podle abecedy. Slova číslují podle abecedy od A do Z (Příloha č. 5, 6).

Komunikativní a slohová část

- Hra ROUNDS. Učitel vysvětlí žákům pravidla hry. Žáci sedí na koberci a mezi sebou mají kuličku. Žák mající kuličku, řekne slovo, jež navazuje na slovo předchozí a tím vznikne příběh. Nejdříve je hra na jednom kole slov vyzkoušena. Každý z žáků řekne postupně jedno slovo navazující na předchozí a tím je vytvořena věta. Následně učitel zadá téma a poté se stává pouze pozorovatelem a zapisovatelem. Na závěr hry učitel přečte celý příběh (ROUNDS, Příloha č. 10).
- Jednotlivé části jsou opět žáky oznámkovány (od 1 do 5) dle jejich oblíbenosti aktivit.

Ukončení hodiny

Zhodnocení III. Výzkumného bloku

V úvodu hodiny byla žákům na koberci představena kniha Romany Suché „Divadélko se zvířátky v ZOO“. Zopakovali jsme si pojmy „bajka“ a „rým“. Vysvětlili pojmy „divadlo“ a „loutkové představení“.

Na dotaz „Co je to bajka?“, žáci *první výzkumné jednotky* odpověděli: „V bajce dělají zvířata to co lidi.“ V rámci opakování žáci hledali rým na slovo „HRÍBEČEK“ a vytvořili „domeček, stoleček, Jareček, kvíteček, blbeček, hrneček, drobeček, dudlíček, dráček...“

Žáci **druhé výzkumné jednotky** správně uvedli: „*bajka je o zvířátkách, které se chovají jako lidi*“. Poté byli vybídnuti, aby hledali rým na slovo ZLOBENÍ: „*stavení – učení – házení – zkoušení – ležení – trápení – divení – ječení – kamení – ječení*“.

Následoval rozhovor podnícený otázkami učitele: „Jaké mohou být loutky?“ (dřevěné, papírové...) „Znáte nejznámější české loutky?“ (Spejbl a Hurvínek).

Na tabuli jsme v **literární části** uvedli název našeho příběhu „Zlobidlo“. Žáci uváděli, co si pod tímto slovem představují.

První výzkumná jednotka: „*že furt zlobí*“, „*že někoho bije, kope, mlátí*“, „*křičí a neuklízí si hračky*“, „*lítá po chodbě a bouchá do zdi*“, „*čmárá někomu do výkresu nebo pozdra*“.

Druhá výzkumná jednotka: „*že zlobí*“, „*mého bratra*“, „*Karla*“ (spolužák), „*že někoho bije nebo škádlí*“, „*že na někoho pořád bafá (leká ho)*“.

Jelikož tento příběh je delší, žáci naslouchali četbě zpestřené dramatickými prvky. Po přečtení části textu od strany 64 do strany 74 se žáci pokusili vymyslet konec příběhu a byl jim vysvětlen na žádost žáka pojem ze strany 70 „trampoty“ (starosti, trápení).

Na otázku: *Jak příběh skočil?* Žáci **první výzkumné jednotky** odpověděli např.: „*přestřihne drát od internetu*“, „*rozbije kladivem televizi*“, „*rodiče mu nařezali*“, „*tatínek skončil v nemocnici*“, „*rodiče mu nedali najíst a už ho nechtěli*“, „*nikdo s ním nechtěl kamarádit*“).

U **druhé výzkumné jednotky** žáci zareagovali na stejnou otázku takto: „*tatínek se rozzlobil a nařezal mu*“, „*opičák dostal domácí vězení*“, „*kamarádi už s ním nebyli*“, „*rodiče ho nevzali na výlet*“, „*tatínek musel jet do nemocnice*“, „*měl zakázanou televizi*“, „*nikdo s ním nechtěl kamarádit*“, „*maminka a tatínek se na něho zlobili a nic mu nekoupili*“.

Z jejich odpovědí vyplývá, že si uvědomují, že po zlobení a neposlušání následuje trest.

Po dokončení četby příběhu žáci usedli do lavic, kde na ně čekaly pracovní listy. Jejich úkolem bylo vzpomenout si, jak malý opičák zlobil. Měli čas na rozmyšlenou a mohli si zapisovat do pracovního listu poznámky.

Postřehy žáků **první výzkumné jednotky:** „*hrál si s cizími hračkami*“, „*neuklidil střepy a zametl je pod lednici*“, „*nasypal připínáčky na silnici*“, „*přelil vanu*“, „*zablátil podlahu*“, „*neuklízil si hračky*“, „*byl drzý*“, „*neposlouchal mámu*“ a **druhé výzkumné jednotky:** „*byl drzí na rodiče*“, „*neuklízil si hračky*“, „*vyлил vodu z vany*“, „*rozbil talíř*“, „*mámě zranil*“.

nohu“, „neuklidil střepy a zametl je pod lednici“, „dal na cestu špendlíky“, „píchl kolo“, „neposlouchal“, „přelil vanu“, „běžel domů ve špinavých botech“, „neposlouchal mámu“. Žáci se přiznali, že i oni zlobí. Cvičení bylo zaměřeno na postřeh, paměť a porozumění textu. Výsledek cvičení dokázal, že žáci pečlivě naslouchali.

Na závěr této části jsme hledali z příběhu poučení (analýza). Podle žáků **první výzkumné jednotky** z něho vyplývá: „radši nezlobit“, „máme být hodní“, „máme si uklízet“, „měli bysme poslouchat rodiče a dávat pozor“ a žáci **druhé výzkumné jednotky** uvedli např.: „poslouchat, uklízet si a nezlobit“.

Uvědomili si, že je lepší takové situaci předcházet a raději se do ní nedostat.

V **první výzkumné jednotce**, kde žáci v literární části pracovali s textem a hledali poučení, označilo patnáct z nich jedničku, čtyři dvojku a jeden pětku. Průměrná známka je 1,4.

Tuto aktivitu v **druhé výzkumné jednotce** ohodnotilo šest žáků jedničkou, tři dvojkou a jeden trojkou, získala tedy průměrnou známku 1,5.

V **jazykové části** měli žáci seřadit názvy dvanácti zvířat z knihy podle abecedy. Po odevzdání listů, jsme je společně správně seřadili.

První výzkumná jednotka: Správnost řešení je vložena do Tabulky č. 1.

počet správných Odpovědí	počet žáků
12	8
10	1
9	1
7	2
5	2
4	1
3	2
2	1
1	2

Tabulka č. 1

Hodnocení frekvence odpovědí.

Z tabulky vyplývá, že znalost řazení podle abecedy je u této třídy přibližně 64 %. Může to být způsobeno tím, že toto učivo bylo probráno již na začátku prvního pololetí. Bylo by vhodné občas do výuky zařadit nějaká cvičení na jeho zopakování.

Abeceda v jazykové části získala od čtrnácti žáků jedničku, dvou dvojku a pěti čtverku, tedy průměrnou známku 1,9.

Druhá výzkumná jednotka: Úspěšnost v abecedním řazení je uvedena v Tabulce č. 2.

počet správných Odpovědí	počet žáků
12	4
9	1
8	1
7	1
6	1
4	1
0	1

Tabulka č. 2

Hodnocení frekvence odpovědí.

Z tabulky je patrná znalost abecedního řazení u žáků 3. a 4. třídy přibližně 68 %. Důvodem může být, že toto učivo bylo probráno již ve druhém ročníku a dále nebylo cíleně procvičováno. Bylo by vhodné občas do výuky zařadit na tuto látku nějaká cvičení.

K jazykové části s abecedou přiřadili dva žáci jedničku, dva dvojku a šest trojku, tedy průměrnou známku 2,4.

Ke konci hodiny jsme si v rámci **komunikační a slohové výchovy** zahráli na koberci na hru zvanou „*Rounds*“. Opět je důležité důkladně vysvětlit pravidla. Žáci si předávají postupně kuličku a každý, kdo ji drží, vysloví libovolné slovo navazující na slovo předchozí. Žáci vymýšlejí slova a učitel je zapisuje. Cílem je vytvořit příběh na téma „*ZOO*“.

Výsledný příběh vytvořený žáky **první výzkumné jednotky**:

„V ZOO lev, tygr jsou zvířata nebezpečná. Sklípkan žere cvrčky a myši. Had je zlý. Gorila je divoká. Zebra je proužkovaná. Zvířátka jsou hodná a milá. Tuleň žije ve vodě. Chobotnice má chapadla. Mravenec má čtyř násobek své váhy. Žirafa má dlouhý krk. Puma je pružná a nebezpečná šelma. Gorila žere banány. Slon má dlouhý chobot a velké uši. Papoušek mluví hezky česky.“ (ROUNDS)

Žáci vytvořili věty s plynule na sebe navazujícími dalšími slovy a příběh zpestřili přídavnými jmény.

Příběh s kuličkou (Rounds) v komunikační a slohové části získal od osmnácti žáků jedničku a dvou trojku. Tato část získala průměrnou známku 1,2.

Druhá výzkumná jednotka a její příběh:

„Opičák šel do domu a panter byl doma. U umyvadla řekl, že je špinavý. Mě blýsklo! V hlavě mi šumí nápad z mozku. Maso nakrájím a ovoce a zeleninu. Krokodýl jí holuby a má šušně u nosu. Nudle smrká do kapesníku. Pták letěl do ZOO, kde byl pes s fenou a kozlem.“

Jelikož se tato hra žákům líbila, vytvořili ještě jeden příběh:

„V domě žila jedna koza jménem Lilie. Měla manžela Jožku. S jejich dětmi skákali přes švihadlo u kostela. Máma šla s kozlem nakupovat jídlo - ryby. A proč nekoupili křupky? Protože je neměli. Kravička si objednala mléko, ale bylo vyprodané. Proto si koupili kapesníky a sprej do nosu. Mouchy šly do divadla a dívaly se na kozlí zápasy, které už dávno skončily. Měli tam písničku Chickenson, protože měli Valentýna a pak Takata.“

Žáci třetí a čtvrté třídy oživilí svá vyprávění souvětími a větami rozkazovacími a tázacími. U prvního příběhu střídají čas minulý s přítomným. Tato metoda rozvíjí spolupráci při komunikaci, slovní zásobu na dané téma a učí skládat slova ve správných tvarech.

Hru s kuličkou v komunikační a slohové části označilo devět žáků jedničkou a jeden čtverkou. Průměrná známka tedy činí 1,3.

Dvacet žáků z **první výzkumné jednotky** v dotazníku uvedlo, že se jim *„Divadélko se zvířátky v ZOO“* líbilo, tedy všem dotázaným a z **druhé výzkumné jednotky** šesti žákům, tři neví a jednomu se nelíbila.

Všechny činnosti žáci ocenili známkami a pro zájem žáků kniha kolovala po třídě.

Také tuto knihu měli žáci k dispozici na lavici.

IV. Výzkumný blok

Téma: Kniha **„TO BUDETE ČUBRNĚT!“**

Cíle:

Literární část: Čtení s porozuměním. Žák se dokáže orientovat v textu a je schopen zapamatovat si podstatná fakta z čteného a slyšeného textu. Orientace v pojmech: kapitola, nadpis, odstavec.

Jazyková část: Rozlišuje nadřazenost a podřazenost slov (třídění slov podle významu). Orientace v dané problematice ekologické výchovy.

Komunikační a slohová část: Dodržování zásad psaného projevu a správných tvarů psacích písmen. Souvislejší jazykový projev, vypravování.

Ročník:

První výzkumná jednotka: 2. třída (20 žáků)

Druhá výzkumná jednotka: 3. a 4. třída (10 žáků)

Časová dotace: 45 minut

Literární část: 15 minut

Jazyková část: 15 minut

Komunikační a slohová část: 15 minut

Pomůcky: kniha „*To budete čubrnět!*“ od Romany Suché, pracovní list (Příloha č. 7, 8), barevné fixy, tabule (arch papíru).

Kompetence:

- ✓ komunikativní (výstižné a logické formulace myšlenek a názorů, porozumění a pochopení textu – poezie);
- ✓ sociální a personální (práce ve skupinách, spolupráce, týmová práce);
- ✓ k učení (různé způsoby a metody učení, vyhledávání informací);
- ✓ občanské (chápání ekologických souvislostí a environmentálních problémů).

Organizační formy: hromadná, skupinová, samostatná

Výukové metody:

- ✓ Metoda slovní
  - monologická (výklad a vysvětlování učitele)
  - dialogická (rozhovor učitele s žáky, žáka s žákem, diskusní metody)
- ✓ Metoda písemných prací (pracovní list)
- ✓ Metoda práce s knihou (práce s textem)

Hodnotící metody:

- ✓ Rozhovor
- ✓ Pozorování
- ✓ Sociometrická (osobně výběrové vztahy)
- ✓ Projektivní (výběrová a řadící)

Uvítání

Jazyková část:

- Hodina začne jazykovou částí s otázkami, na které budou žáci odpovídat. Ti sedí v lavicích. (Gordonova metoda)
- Na střed tabule (archu papíru) učitel napíše pojem „ODPAD“ a žáci hledají pojmy s tímto slovem související, které na tabuli zapisují. Poté s učitelem pomocí čar barevnými fixami vše uspořádají. (Pojmová – myšlenková mapa, Příloha č. 9)

Literární část

- V literární části je představena čtvrtá kniha Romany Suché „To budete čubrnět!“ a kapitoly „Hurá budu mít morče“.
- Žáci postupně čtou nahlas první část textu na straně 23 a 24 (Příloha č. 33, 34). Poté učitel klade kontrolní otázky. Správnou odpověď mohou žáci vyhledat v textu. Další část textu na stranách 26 a 27 (Příloha č. 36, 37) čtou žáci ve dvojicích a navzájem si kladou otázky týkající se textu, na které spolužáci odpovídají (Čtení s otázkami, střídavé čtení).
- Dovyprávění zbývajících částí kapitoly pedagogem.

Komunikativní a slohová část:

- Úkolem je napsat krátké vyprávění na téma: „*Moje zvířátko*“. Žáci mají za úkol zamyslet se, jaké zvířátko by chtěli a proč? Vše zapisují do připraveného pracovního listu (Příloha č. 7, 8).
- Přečtení psaného projevu žáků.
- Žáci oznámují všechny jednotlivé části (od 1 do 5) dle jejich oblíbenosti aktivit.

Ukončení hodiny. Poděkování za pozornost a spolupráci.

Zhodnocení IV. výzkumného bloku

Tentokrát jsme začali **jazykovou částí**. Žáci seděli v lavicích. Hodinu byla zahájena otázkami: „*Co jste měli na svačinu? Co jste udělali se zbytky svačinky a jejich obalem? Jak říkáme tomu, co vyhazujeme? Kam odpadky vyhazujete a třídíte odpadky?*“

Poté je na střed tabule (archu papíru) umístěn nápis „ODPADKY“ a žáci jsou vybídnuti, aby pojmy související s tímto slovem napsali na tabuli. Ti přemýšleli, jaké odpadky doma mají a poté, jak je třídí, kam je dávají a jakou barvou jsou označeny kontejnery jim určené. Následně jsme pomocí čar barevnými fixami vyznačili jejich vztahy. Na obrázku v Příloze č. 9 je vyfocena pojmová mapa vytvořená žáky první výzkumné jednotky.

První výzkumná jednotka: Pojmovou mapu na téma odpad v této části ohodnotilo osmnáct

z nich jedničkou, jeden dvojkou a jeden pětkou. Tato aktivita dostala průměrnou známku 1,25.

Druhá výzkumná jednotka: Pojmovou mapu v jazykové výchově ohodnotilo osm žáků jedničkou, jeden trojkou a jeden pětkou. Průměrná známka této části je 1,6.

Žáci si připomněli, že i jejich škola je zapojena do projektu týkajícího se třídění odpadu a kde v jejích prostorách jsou místa určená k třídění odpadu. Mírné potíže jim činila orientace ve slovech podřadných a barevném rozlišení kontejnerů. Tímto cvičením je rozvíjena slovní zásoba a orientace v pojmech týkajících se třídění odpadu.

V **literární části** nejprve krátký úsek příběhu četli žáci nahlas, a po jeho skončení hledali v textu odpověď na kladené otázky. *„Jaké zvířátko by chtěla Hanička? Jaká zvířátka mají její kamarádi? Jak se jmenuje kamarádka, která má morčátko? Na co si Hanička šetří peníze v pokladničce?“*

Následně byly zopakovány druhy vět a poté žáci zbývající text střídavě četli ve dvojicích a navzájem si kladli otázky týkající se přečteného textu. Tvoření otázek se jim zdálo složité, přesto se jim podařilo nějaké vytvořit. Například:

První výzkumná jednotka: *„Co ta holka chtěla?“, „Řekni, jestli si přála psa nebo morče.“, „Co si vybrala za práci?“, „Co musela Hanička udělat, aby dostala morče?“, „Co by chtěla za vysvědčení?“, „Jakej úkol dala maminka Haničce?“, „Co si vybrala za práci?“, „Kam vynášela Hanička odpadky?“, „Co ještě Hanička ještě před tím chtěla?“....* Cílem této literární části byla práce s textem a orientace v něm a získala od žáků v jejich hodnocení šestnáct jedniček, jednu dvojkou, jednu trojku a dvě pětky a tudíž průměrnou známku 1,55.

Druhá výzkumná jednotka: *„Proč musela vynášet odpadky?“, „Jak třídila odpad?“, „Proč vynášela koš?“, „Co chtěla za zvíře?“, „Co si vybrala za práci?“, „Jaký úkol si vybrala Hanička, aby dostala morče?“, „Jak třídíme odpad a proč?“, „Co ta holka chtěla?“, „Řekni, jestli si přála psa nebo morče.“, „Jakej úkol dala maminka Haničce?“, „Co si*

vybrala za práci?“, „Kam vynášela Hanička odpadky?“, „Co Hanička ještě před tím chtěla?“....

Žáci si také zopakovali tvorbu vět tázacích.

Čtení textu s otázkami u této výzkumné jednotky v literární výchově dalo šest žáků známku jedna, dva dvojku, jeden trojku a jeden pětku. Průměrná známka této části je tedy 1,8.

V **komunikační a slohové části** bylo úkolem žáků napsat celými větami „*Jaké zvířátko by chtěli a proč?*“ (Příloha č. 7). Před samotným psaním si vzpomněli, co se píše na začátku a konci věty.

Zde jsou uvedena některá přání žáků z **první výzkumné jednotky**:

„*Já bych chtěla kotě, štěně a ptáčka. Kotě je roztomilé, se štěňátkem si můžu hrát a ptáčka můžu krmit.*“

„*Já chci kně a lva a tygra a kbru a slona a psa a kočku hlubi protože sou im psibl*“

„*Štěně, proto že je roztomilé a ráda je mám.*“

„*Já chci Morče protože je rostamilé.*“

„*Já bich chtela tygra. Protoze se mi líbí a že je kásný. Gdyž spí, vipada jako and'ilek. Líbí se mi jeho srst.*“

„*chtělabich jokšira, had, mluviciho papouška, koně černího,*“

„*Já bich chtěla králíčka. Protože se milíbi.*“

„*já bich chtěl Opičiho kamaráda.*“

„*Já bych kote, stěně a ptáčka. Ktě je roztomilé, ze štěňátkem si můžu hrát a ptáčka můžu krmit.*“

„*Jabych chtěl psa protože ho nemáme.*“

„*psa protože hlídá dům.*“

„*Koně protože nanich sedá jezdit a sou hesky.*“

„*Chtěla bich zajdu protože si ho můžu hladit.*“

„*Já chci chamelelóna protože se jinak zbarví.*“

„*jámám rád hady. Já bych tel kobru královskou.*“

„*ja bih chtěla koně abich nani mohla jezdit.*“

„*ja bich chtel koru a papouška.*“

„*Jabchtěl koně, prtože jsoukrasní.*“

Svémi přáními, které žáci přečetli spolužákům, rozvíjeli písemnou formu vyjadřování. Více přemýšleli nad obsahem textu a pozapomněli na jazykovou stránku. Měli zde mnoho chyb

nejen v psaní *i/y* po měkkých a tvrdých souhláskách, ale mnohde chyběla písmenka a i přes úvodní opakování, také velká písmena na začátku vět. Je důležité podobná cvičení opakovat a klást důraz nejen na obsah, ale i na jazykovou stránku. Krátké vyprávění v komunikační a slohové části dosáhlo průměrné známky 1,05, jelikož devatenáct žáků zadrželo známku jedna a jeden dvojku.

Přání žáků z **druhé výzkumné jednotky**:

„*Já bych chtěla králíka, protože je roztomilý a hodný a pejska kterého mám. Jménem Beruška*“ (3. třída)

„*morčátko protože se k němu můžu tulit.*“ (4. třída)

„*Ja chtěla morče. Protože mi ho rodiče slíbili.*“ (3. třída)

„*psa buldočka francouzského, proč je hezky zbarvený a má hebkou srst a že je tlustý. A ještě trhače lidi psa a huskyho je hezký.*“ (4. třída)

„*chtěla bych kralíka protože, je hezké a huňaté.*“ (3. třída)

„*Býka a proč: protože by mě vozil. Psa, aby hlídal náš dům.*“ (3. třída)

„*Chci andulku. A proč? Abych ji mohla naučit mluvit.*“ (4. třída)

„*krokodýla, protože je COOL!!! Štěně protože je roztomilé.*“ (3. třída)

„*Chtěla bych mít psa, a bych si s ním mohla hrát.*“ (3. třída)

„*Ja bych chtěla čivavu, protože je krásná, malá a málo náročná, hlavně je s ní zábava.*“ (3. třída)

Všechna jejich přání byla přednesena spolužákům. Někteří žáci zapomněli dát písemná vyjadřování do vět a psali heslovitě nebo špatně skloňovali slova následující. Gramatické chyby a vynechávání písmen se objevovalo jen zřídka. Je důležité žáky upozornit na to, aby písemný projev byl v celých větách.

Krátkému vyprávění o zvířátku v této části dalo pět žáků jedničku, čtyři dvojku a jeden trojku. Průměrná známka je 1,6.

V dotazníku u knihy „*To budete čubrnět!*“, označilo šestnáct žáků z **první výzkumné jednotky** odpověď „*líbila*“ a čtyři „*nevím*“. Z **druhé výzkumné jednotky** se šesti žákům líbila, tři neví a jednomu se nelíbila. Žáci, kteří měli zájem, si tuto knihu prohlédli.

5.3 Hodnocení výzkumných jednotek

Na závěr našeho setkání s knihami se žáci věnovali vyplňování dotazníku, ve kterém vyjádřili své zkušenosti a názory. (Příloha č. 11, 12). Se všemi položkami byli seznámeni a byly jim vysvětleny. U položky 10 znovu byli upozorněni na význam pojmů poezie a próza. Dotazník byl vyhodnocen slovně. Během vyplňování položek 1 a 2 se žáci seznámili se způsobem vyplňování. Části dotazníku, které se týkaly hodnocení knih a aktivit, jsou vloženy do příslušných bloků.

1. Dopln, kterou třídu navštívuješ:

V *první výzkumné jednotce* se výzkumu účastnilo dvacet žáků z druhé třídy a v *druhé výzkumné jednotce* šest žáků ze třetí třídy a ze čtvrté třídy čtyři žáci.

2. Pohlaví

Tato položka nemá pro moji práci žádnou výpovědní hodnotu, je určena spíše pro pochopení způsobu vyplňování dotazníku.

3. Očísluj knihu podle toho, jak se ti líbila.

1 – líbila   2 – nevím   3 – nelíbila

První výzkumná jednotka

Nejoblíbenější knihou u žáků druhé třídy dle jejich hodnocení je kniha „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“. Líbila se dvaceti žákům, tedy všem dotázaným.

Druhá výzkumná jednotka

Knih „*Můj kamarád skřítek Vítek*“ se líbila osmi žákům a dva uvedli, že neví a získala nejlepší hodnocení u žáků 3. a 4. třídy.

U položek 4, 5, 6, 7 žáci aktivity označili známkou od 1 do 5.

4. Dej známku k aktivitám jednotlivých částí, kde jsme se seznámili s knihou „Můj kamarád skřítek Vítek“.

První výzkumná jednotka

Literární část s vysvětlováním pojmů označili žáci jako nejlepší aktivitu při seznamování s touto knihou. Získala průměrnou známku 1,2.

Druhá výzkumná jednotka

U této výzkumné jednotky byla dle vlastního hodnocení žáků nejzajímavější *komunikační a slohová část* s příběhem o svém skřítkovi. Získala průměrnou známku 1,0.

5. Dej známku k aktivitám jednotlivých částí, kde jsme se seznámili s knihou „Veršované divadélko“.

První výzkumná jednotka

Doplňování rýmů a hledání poučení v *literární části* oznámkovali žáci průměrnou známku 1,25 a tím tuto část označili jako nejoblíbenější.

Druhá výzkumná jednotka

I u této jednotky *literární část* získala nejlepší průměrnou známku (1,3).

6. Dej známku k aktivitám jednotlivých částí, kde jsme se seznámili s knihou „Divadélko se zvířátky v ZOO“

První výzkumná jednotka

Literární část, v níž pracovali s textem a hledali poučení, ohodnotili průměrnou známku 1,4. Příběh s kuličkou (Rounds) v *komunikační a slohové části* získal u *první výzkumné jednotky* známku 1,2.

U *druhé výzkumné jednotky* dostala aktivita Rounds průměrnou známku 1,5.

Obě výzkumné jednotky nejméně zaujala jazyková část s abecedním řazením s průměrným ohodnocením u první výzkumné jednotky 1,9 a druhé výzkumné jednotky 2,4 a získala nejhorší hodnocení ze všech aktivit u knih.

7. Dej známku k aktivitám jednotlivých částí, kde jsme se seznámili s knihou „To budete čubrnět!“

První výzkumná jednotka

Pojmovou mapu na téma ODPAD v *jazykové části* oznámkovali průměrnou známku 1,25 a tím se stala, dle hodnocení žáků druhé třídy pro ně nejzajímavější z aktivit u této knihy.

Druhá výzkumná jednotka

Čtení textu s otázkami v *literární výchově* dali průměrnou známku 1,8 a zbývajícím dvěma aktivitám shodně 1,6.

8. Setkal ses některou z knih mimo naše vyučování?

Žáci měli zakroužkovat správnou odpověď *ano* nebo *ne*.

První výzkumná jednotka

Sedm žáků zaškrtnulo *ano*. To značí, že se již s knihou někde setkali. Třináct označilo *ne*, pravděpodobně knihy nikdy neviděli.

Druhá výzkumná jednotka

Dle výzkumu pět žáků některou z těchto knih již vidělo nebo ji má doma a pět se s knihami R. Suché nikdy nesetkalo.

9. Čteš rád?

První výzkumná jednotka

Z dotazníku vyplývá, že šestnáct žáků rádo čte a jen čtyři neradi.

Druhá výzkumná jednotka

Žáci uvedli, že osm z nich čte rádo a dva nikoli.

Z odpovědí lze vyvodit, že většina žáků má kladný vztah k četbě.

10. Co čteš nejraději?

Dotázaní si měli vybrat a zakroužkovat *verše, prózu, verše i prózu, jiné*.

První výzkumná jednotka

Devět žáků čte nejraději prózu, čtyři verše, šest verše i prózu a jeden jinou literaturu.

Druhá výzkumná jednotka

Žáci uvedli, že dva z nich čtou nejraději verše, tři prózu, dva verše i prózu a tři uvedli jiné texty.

Z vyhodnocení tohoto bodu je patrná různorodost zájmové četby žáků. Nejvíce z nich však má rádo prózu.

11. Líbily se ti hodiny různých aktivit?

Dotázaní si měli vybrat z odpovědí *ano – ne, raději jen čtu*.

První výzkumná jednotka

Čtyři žáci mají raději jen klasickou hodinu a zbývajících šestnáct hodiny plné aktivit.

Druhá výzkumná jednotka

Z dotazníku je patrné, že osm žáků má rádo hodiny plné aktivit a dva raději jen čtou.

Tento bod poukazuje na zájem žáků o hodiny plné aktivit.

12. Chtěl bys mít tyto knihy ve škole nebo jejich příběhy v čítance?

První výzkumná jednotka

Osmnáct dotázaných by chtělo mít tyto knihy ve škole, dva nikoli.

Druhá výzkumná jednotka

Devět dotázaných žáků z deseti uvedlo, že by tyto knihy chtěli mít ve škole nebo v čítance.

Většina žáků se u tohoto bodu vyjádřila, že by chtěla využívat tyto knihy ve vyučování.

13. Líbily se ti úkoly v knize?

První výzkumná jednotka

Úkoly v knize se líbily devatenácti žákům z dvaceti a jednomu se nelíbily. Svoji volbu zdůvodnil, že má raději encyklopedie.

Druhá výzkumná jednotka

Devíti žákům z deseti se líbily úkoly, jimiž je kniha prokládána a jednomu nikoli. Z jeho odpovědi na otázku: „Proč se ti úkoly v knize nelíbily?“ vyplynulo, že ho rozptylují. Žák má diagnostikovanou dyslexii.

Úkoly v knize zaujaly všechny žáky kromě dvou.

14. Líbí se ti ilustrace v knize?

První výzkumná jednotka

Patnácti žákům se ilustrace líbily a pěti jen některé.

Druhá výzkumná jednotka

Ano odpovědělo osm dotázaných, zbývajících dva uvedli, že jen některé.

K ilustracím se dvacet tři žáků z třiceti vyjádřilo kladně.

15. Chceš k některé knize nebo aktivitě něco napsat?

Žáci se mohli vyjádřit, co se jim líbilo a nelíbilo, zda byli spokojeni s našimi setkáními, zda se něčemu přiučili a podělit se s nápady jak dále s knihami pracovat.

Uvádíme některé poznámky žáků u této položky:

První výzkumná jednotka

„Hra kulička se mi líbila.“, „Mě se líbilo ZOO.“, „Líbila se mi To budete čubrnět! A kulička.“, „Líbili se mi obrázky.“, „Líbila se mi o skřítkovi.“, „Líbilo se mi, jak sme malovali skřítko.“, „Vše kromě To budete čubrnět to se mi nelíbilo.“, „Mě se líbili Můj kamarát skřítek Vítek hledat kam to patří.“, „Líbilo se mi divadelko ze zvířátky.“

Zde se žáci z první výzkumné jednotky opětovně vyjadřovali k aktivitám a knihám, což jim bylo již v předchozích položkách zodpovězeno. Tato položka přinesla pozitivní reakce na knihy i aktivity, ale žádné nové informace.

Druhá výzkumná jednotka

„Mě se to moc nelíbilo, kromě kuličky.“, „Mě se líbilo psaní o skřítkovi, tvoření vět s kuličkou a tvoření pojmové mapy.“, „Hele, řeknu to tak, vše bylo hezké vše mě bavilo.“, „Všechno se mi líbilo.“, „Všechno se mi moc líbilo! Byly tam hravé úkoly.“, „Pomohli mi jak se chovat a poučili mě.“, „Opakovala vyjmenovaná slova. Líbilo se mi psaní příběhů“.

Vyjádření dotázaných z druhé výzkumné jednotky také nepřinesla téměř žádná nová sdělení. Pouze dva respondenti uvedli, že jim naše aktivity v něčem pomohly (*„Pomohli mi jak se chovat a poučili mě.“, „Opakovala vyjmenovaná slova.“*)

Shrnutí výzkumného šetření

Uvedeného šetření se zúčastnilo celkem třicet žáků z druhé, třetí a čtvrté třídy. K získání podkladů k hodnocení jsme použili metodu dotazníku, která potvrdila náš předpoklad, že výuka zpestřená různými netradičními aktivitami se žákům bude líbit. Nejoblíbenější, dle jejich hodnocení byla vyprávění v komunikační a slohové části na téma *„Oblíbené zvířátko“* a *„Můj skřítek“* spojená s výtvarnou činností a aktivita Rounds, jejímž cílem byla spolupráce při vymýšlení příběhu. Všichni mohli plně využít svoji fantazii při slohu, komunikaci i výtvarné práci. Zaujalo je hledání rýmů v části literární, ač to bylo pro ně obtížné. Všechny aktivity měly v hodnocení průměrnou známku lepší než dvojku, jen *„Abeceda“* v jazykové části měla průměrné hodnocení 2,4. Překvapilo nás, že známkou pět tuto aktivitu ohodnotili dva žáci, kteří toto cvičení vypracovali zcela správně. Domníváme se,

že toto učivo z jejich pohledu bylo již dostatečně probráno a proto přestává být pro ně zajímavé.

Z dotazníku vyplývá, že žáci dávají přednost próze a dvacet čtyři z nich uvedlo, že čtou rádi. Dvanáct dotázaných již některou z knih této autorky zná a dvacet čtyři by chtělo mít její knihu ve škole nebo jejich příběhy v čítance. Téměř většině se líbí ilustrace a úkoly, které autorka do knih vložila, aby upoutala jejich pozornost a četbu čtenářům zpestřila. Šetření ukázalo, že žáky druhé třídy nejvíce zaujala kniha „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“ a „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, která zaujala i žáky třetí a čtvrté třídy. U žáků druhého období prvního stupně je patrný mírný pokles zájmu o tyto knihy.

Závěr

Četba člověka provází celý život. Vyplňuje náš volný čas, ale je i zdrojem nových informací. Je důležité u dětí vytvářet kladný vztah ke knihám a jejich četbě již od malička. Na vytvoření pozitivního pohledu na literaturu se podílí i škola, v níž se žáci učí číst a psát, pracovat s texty a knihami.

Diplomová práce byla věnována dětské literární tvorbě Romany Suché. Jejím cílem bylo žáky seznámit s knihami autorky a zjistit, zda by chtěli i nadále pracovat s dalšími jejími texty.

Na základě publikací spisovatelky byly vypracovány přípravy k práci s vybranými knihami pro dvě výzkumné jednotky, které byly prakticky ověřeny v Základní škole v Šumvaldě. S díly autorky se dobře pracovalo, jelikož jsou plné humoru a zajímavého děje. Četba poutavých příběhů byla mnou zpestřena změnou dynamiky a barvy hlasu, mimikou a gesty. Seznamování s knihami žáci sledovali se zaujetím a aktivity s nimi spojené plnili se zájmem a nadšením. Velmi oblíbená byla hra Rounds, ve které společně tvořili příběhy se zvířátky. I během přestávky si je žáci půjčovali a plnili v nich úkoly spojené s obrázky.

Výzkum byl zaměřen na čtyři autorčiny publikace určené čtenářům mladšího školního věku. Nástrojem na zjištění hodnocení výzkumu bylo vyhotovení dotazníku, z něhož vyplývá, že většina žáků se již s některým jejím dílem setkala. Dotázaným se líbily ilustrace i úkoly provázející texty a chtěli by tyto knihy mít v žákovské knihovně nebo jejich úryvky v čítance.

Z hodnocení čtyř přiblížených děl autorky vyplývá, že pro žáky byla nejzajímavější kniha „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, při níž se nejvíce zapojili do aktivit a měli spoustu nápadů. Při práci s jejími texty si vytvořili vlastní příběhy a rozvíjeli tím svoji fantazii. Veršovanými poučnými příběhy byli vedeni k mravní a etické výchově, získali nové poznatky, pojmy a setkali se se situacemi z běžného života.

Na rozdíl od žáků druhé třídy je u žáků třetí a čtvrté třídy o aktivity spojené s těmito knihami patrný menší zájem. Na základě stejných úkolů pro žáky různých tříd, tedy odlišného věku a úrovně vzdělání, bylo zjištěno, že některé činnosti již nebyly pro starší žáky dostatečně atraktivní. Aktivizační úkoly je tedy nutné přizpůsobit již nabytým dovednostem, žáky jinak motivovat a pozměnit metody využívané ve výuce. Závěrem lze říci, že výběr předložených knih u žáků prvního a druhého období na 1. stupni základních škol se neliší, rozdíl je pouze v použití metod při jejich seznamování.

Dále lze z dotazníku usoudit, že nejbližší mají žáci k próze, protože v úkolech s ní souvisejících byli aktivnější. Problém měli s poezií, kde jim činilo potíže doplnit verše.

Navržené metody a práce s nimi by mohly pomoci začínajícím učitelům při výuce a upozornit zkušené pedagogy na možnost využití těchto knih a metod s nimi spojených při práci s literárním textem.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Pracovní list žáka 2. třídy „*Můj kamarád skřítek Vítek*“
Příloha č. 2 – Pracovní list žáka 3. třídy „*Můj kamarád skřítek Vítek*“
Příloha č. 3 – Pracovní list žáka 2. třídy „*Veršované divadélko*“
Příloha č. 4 – Pracovní list žáka 3. třídy „*Veršované divadélko*“
Příloha č. 5 – Pracovní list žáka 2. třídy „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“
Příloha č. 6 – Pracovní list žáka 3. třídy „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“
Příloha č. 7 – Pracovní list žáka 2. třídy „*To budete čubrnět!*“
Příloha č. 8 – Pracovní list žáka 4. třídy „*To budete čubrnět!*“
Příloha č. 9 – „*Pojmová mapa*“ (2. třída)
Příloha č. 10 – „*Hra Rounds*“ (žáci 3. a 4. třídy)
Příloha č. 11 – „*Závěrečný dotazník*“ pro žáky 2. třídy
Příloha č. 12 – „*Závěrečný dotazník*“ pro žáky 3. a 4. třídy
Příloha č. 13 – Suchá R., „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, s. 5
Příloha č. 14 – Suchá R., „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, s. 6 – 7
Příloha č. 15 – Suchá R., „*Můj kamarád skřítek Vítek*“, s. 8 – 9
Příloha č. 16 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 68
Příloha č. 17 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 70
Příloha č. 18 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 71
Příloha č. 19 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 72
Příloha č. 20 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 73
Příloha č. 21 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 75
Příloha č. 22 – Suchá R., „*Veršované divadélko*“, s. 77
Příloha č. 23 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 64 – 65
Příloha č. 24 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 66 – 67
Příloha č. 25 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 69
Příloha č. 26 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 70
Příloha č. 27 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 72 – 73
Příloha č. 28 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 74
Příloha č. 29 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 76
Příloha č. 30 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 78
Příloha č. 31 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 80
Příloha č. 32 – Suchá R., „*Divadélko se zvířátky v ZOO*“, s. 81

- Příloha č. 33 – Suchá R., „*To budete čubrnět!*“, s. 23
- Příloha č. 34 – Suchá R., „*To budete čubrnět!*“, s. 24
- Příloha č. 35 – Suchá R., „*To budete čubrnět!*“, s. 25
- Příloha č. 36 – Suchá R., „*To budete čubrnět!*“, s. 26
- Příloha č. 37 – Suchá R., „*To budete čubrnět!*“, s. 27
- Příloha č. 38 – Suchá R., „*Brainstorming*“, (žáci 2. třídy)
- Příloha č. 39 – Suchá R., „*Brainstorming*“, (žáci 3. a 4. třídy)
- Příloha č. 40 – „*Obrázek skřítky*“ žáka 2. třídy
- Příloha č. 41 – „*Obrázek skřítky*“ žáka 3. a 4. třídy

Přílohy

Příloha č. 1 – Pracovní list žáka 2. třídy

„Můj kamarád skřítek Vítek“

Eve
+
P. P. J.

„Můj kamarád skřítek Vítek“

Třída: 2.

Literární výchova:
1) Vysvětlí pojmy:
pohybovat se obezřetně polichvilu a opatrně
kathoty pěkně lalá s vestou
elegán
lábat se dobotrami
kathoty s factem
klobouk, který leccos pamatuje
klobouk vyspravený pestřími záplatami

Jazyková výchova:
2) Pojmenuj v textu obrázky (ze strany 6) a vyber z nich slovo s tvrdou a měkkou souhláskou a napiš je.
Tvrdé: nějaký, kterých
Měkké: si, vyprávěl, šel, slyšel, má, v, obdivuje, básničku

Komunikační a slohová výchova:
3) Vyprávěj celými větami na téma: SKŘÍTEK
Bydlí v parku, jmenuje se Vítek. Má zelené kalhoty a šedé tričko s červenými kvíčkami a klobouček brochu do modra. Je má hodný. Body má černé. Má bílé vlasy. Má domeček jako strom. Má se tam dobře.

Příloha č. 2 – Pracovní list žáka 3. třídy

„Můj kamarád skřítek Vítek“

3. třída
„Můj kamarád skřítek Vítek“
Deniška Karabonni

Třída: 3.

Literární výchova:
1) Vysvětlí pojmy:
pohybovat se obezřetně polichvilu a opatrně
kathoty pěkně lalá s vestou
elegán
lábat se dobotrami
kathoty s factem
klobouk, který leccos pamatuje
klobouk vyspravený pestřími záplatami

Jazyková výchova:
2) Napiš v textu (ze strany 6, 7) a napiš 5 vyjádření (např. ze příběhových úst a textu), jaké je vyznamenaná slovo (příp. 2):
obdivuje - byl, obdivuji, obdiv, myslím, myslím, obdivovat, obdivovat, obdiv, byl - byl

Komunikační a slohová výchova:
3) Vyprávěj celými větami na téma: SKŘÍTEK
Můj skřítek je hodným jmenuje se Eova. Je to skřítek zelený. Je zelený brochu do modra. Má zelené vlasy. Bydlí v Mechovim lese pod velkým prázem.

Příloha č. 3 – Pracovní list žáka 2. třídy

„Veršované divadélko“

„Veršované divadélko“

Třída: 2.

Literární výchova:
1) Doplní rým v textu:
Křečkovi teď hrozí krah, sám má z toho velký střach
Dluhy splácet nesnáší a to láká zobáček
Má teď velké obavy, že mu všechno zabaví

2) Analýza: Jaké z příběhu plyne poučení?
nemáme strach

Jazyková výchova:
3) Akrostich
Napiš nějakou vlastnost (přídavné jméno), které stejným písmenem začíná.
L lesní
I in
S šedí
K krach
A amymovana

Komunikační a slohová výchova:
4) Medvěd křečkovi pomohl. Kdyby ses ztratil, jaké informace musí říci policistovi, aby ti pomohl?
DOMCAPO s brochu, mocíci ghoy proim pomalémi z 26 sumovad.

Příloha č. 4 – Pracovní list žáka 3. třídy

„Veršované divadélko“

„Veršované divadélko“

Třída: 3.

Literární výchova:
1) Doplní rým v textu:
Křečkovi teď hrozí krah, sám má z toho velký střach
Dluhy splácet nesnáší a to láká zobáček
Má teď velké obavy, že mu všechno zabaví

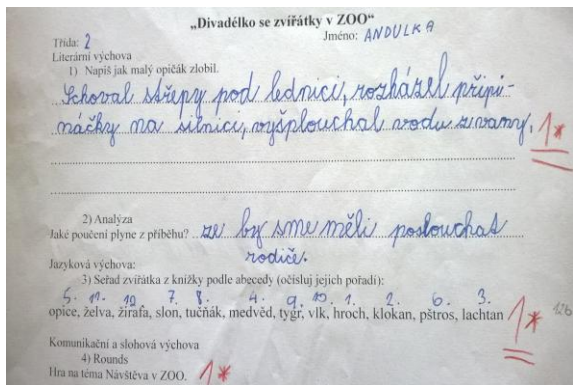
2) Analýza: Jaké z příběhu plyne poučení?
medvěd

Jazyková výchova:
3) Akrostich
Napiš nějakou vlastnost (přídavné jméno), které stejným písmenem začíná.
L lesní
I in
S šedí
K krach
A akoni

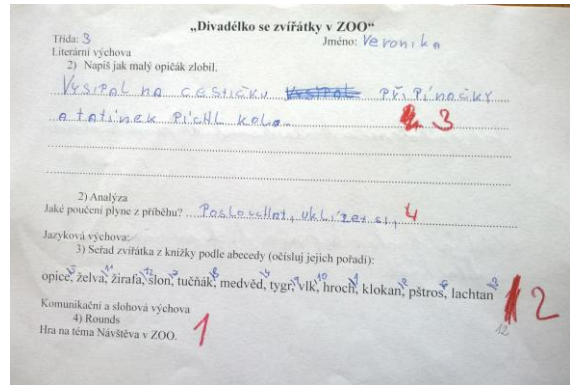
Komunikační a slohová výchova:
4) Medvěd křečkovi pomohl. Umiš si zatelefonovat o pomoc? Co je důležité uvést do telefonu?
medvěd, zobáček, pomoc, jsem, les, má, dluhy, sumovad

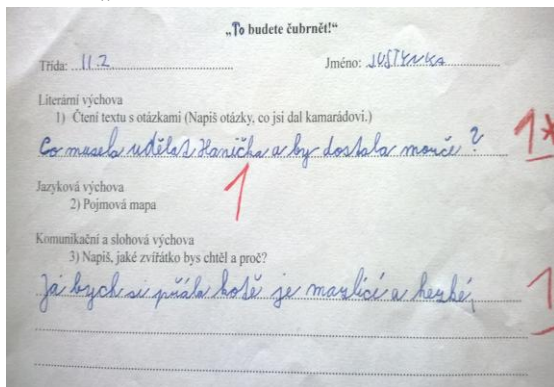
Příloha č. 5 – Pracovní list žáka 2. třídy
 „Divadélko se zvířátky v ZOO“

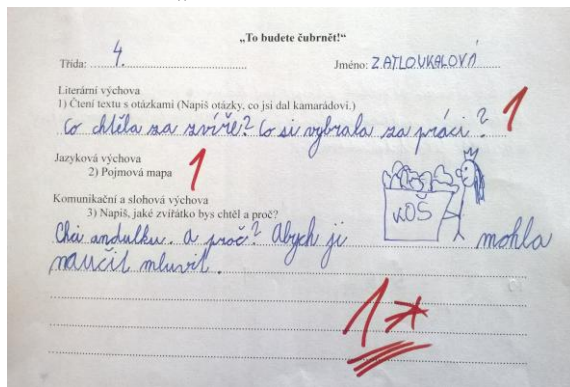
Příloha č. 6 – Pracovní list žáka 3. třídy
 „Divadélko se zvířátky“

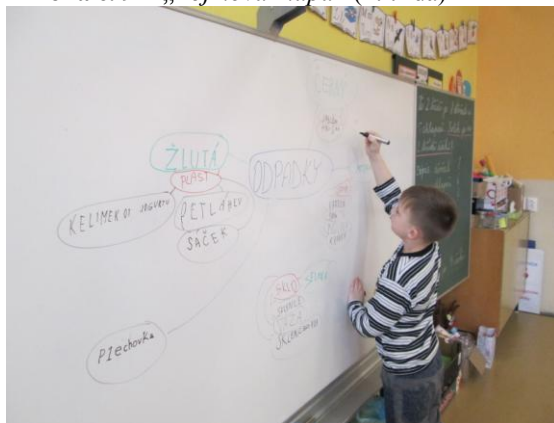
Příloha č. 7 – Pracovní list žáka 2. třídy
 „To budete čubrnět!“

Příloha č. 8 – Pracovní list žáka 4. třídy
 „To budete čubrnět!“

Příloha č. 9 – „Pojmová mapa“ (2. třída)

Příloha č. 10 – „Hra Rounds“ (žáci 3. a 4. třídy)

DOTAZNÍK: Knihy Romany Suché

1. Doplň, kterou třídu navštěvuješ: .....

Zakroužkuj hvězdičku u své odpovědi:

2. Pohlaví: * dívka * chlapec

3. Očísluj knihu podle toho, jak se ti líbila a zakroužkuj ji.

	1 – líbila	2- nevím	3 – nelíbila
Můj kamarád skřítek Vítek	1	2	3
Veršované divadélko	1	2	3
Divadélko se zvířátky v ZOO	1	2	3
To budete čubrnět!	1	2	3

4. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „Můj kamarád skřítek Vítek“

Vysvětlení pojmů z textu (literární část)	1	2	3	4	5
Hledání slov v textu (jazyková část)	1	2	3	4	5
Příběh na téma: „Náš skřítek Vítek“ a obrázek (komunikační a slohová výchova)	1	2	3	4	5

5. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „Veršované divadélko“

Doplnění rýmů v textu a hledání poučení (literární část)	1	2	3	4	5
Akrostich - hledání vlastností lišky (jazyková výchova)	1	2	3	4	5
Umíš požádat pomoc? (komunikační a sloh.výchova)	1	2	3	4	5

6. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „Divadélko se zvířátky v ZOO“

Práce s textem: Jak malý opičák zlobil a hledání poučení (literární část)	1	2	3	4	5
Abeceda - řazení zvířátek (jazyková výchova)	1	2	3	4	5
Rounds – příběh s kuličkou (komunikační a slohová výchova)	1	2	3	4	5

7. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „To budete čubrnět“

Čtení textu s otázkami – tvoření otázek

(literární výchova) 1 2 3 4 5

Pojmová mapa – odpad (jazyková výchova) 1 2 3 4 5

Jaké zvířátko bys chtěl? – krátké vyprávění
(komunikační a slohová výchova) 1 2 3 4 5

8. Setkal ses s některou z knih mimo naše vyučování? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

9. Čteš rád? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

10. Co čteš raději? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* verše * prózu * verše i prózu * jiné

11. Líbily se ti hodiny plné různých aktivit? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne, raději jen čtu

12. Chtěl bys mít tyto knihy ve škole nebo jejich příběhy v čítance? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

13. Líbily se ti úkoly v knize? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

14. Líbí se ti ilustrace v knize? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne * jen některé

15. Chceš k některé knize nebo aktivitě něco napsat?

.....

.....

.....

.....

DOTAZNÍK: Knihy Romany Suché

1. Doplň, kterou třídu navštěvuješ: .....

Zakroužkuj hvězdičku u své odpovědi:

2. Pohlaví: * dívka * chlapec

3. Očísluj knihu podle toho, jak se ti líbila a zakroužkuj ji.

	1 – líbila	2- nevím	3 – nelíbila
Můj kamarád skřítek Vítek	1	2	3
Veršované divadélko	1	2	3
Divadélko se zvířátky v ZOO	1	2	3
To budete čubrnět!	1	2	3

4. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „Můj kamarád skřítek Vítek“

Vysvětlení pojmů z textu (literární část)	1	2	3	4	5
Hledání vyjmenovaných slov v textu (jazyková část)	1	2	3	4	5
Příběh na téma: „Náš skřítek Vítek“ a obrázek (komunikační a slohová výchova)	1	2	3	4	5

5. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „Veršované divadélko“

Doplnění rýmů v textu a hledání poučení (literární část)	1	2	3	4	5
Akrostich - hledání vlastností lišky (jazyková výchova)	1	2	3	4	5
Umíš si zavolat pomoc? (komunikační a sloh.výchova)	1	2	3	4	5

6. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „Divadélko se zvířátky v ZOO“

Práce s textem: Jak malý opičák zlobil a hledání poučení (literární část)	1	2	3	4	5
Abeceda - řazení zvířátek (jazyková výchova)	1	2	3	4	5
Rounds – příběh s kuličkou (komunikační a slohová výchova)	1	2	3	4	5

7. Dej známku k aktivitám v hodině, kde jsme se seznámili s knihou „To budete čubrnět“

Čtení textu s otázkami – tvoření otázek

(literární výchova) 1 2 3 4 5

Pojmová mapa – odpad (jazyková výchova) 1 2 3 4 5

Jaké zvířátko bys chtěl? – krátké vyprávění
(komunikační a slohová výchova) 1 2 3 4 5

8. Setkal ses s některou z knih mimo naše vyučování? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

9. Čteš rád? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

10. Co čteš raději? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* verše * prózu * verše i prózu * jiné

11. Líbily se ti hodiny plné různých aktivit? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne, raději jen čtu

12. Chtěl bys mít tyto knihy ve škole nebo jejich příběhy v čítance? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

13. Líbily se ti úkoly v knize? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne

14. Líbí se ti ilustrace v knize? Zakroužkuj hvězdičku u správné odpovědi.

* ano * ne * jen některé

15. Chceš k některé knize nebo aktivitě něco napsat?

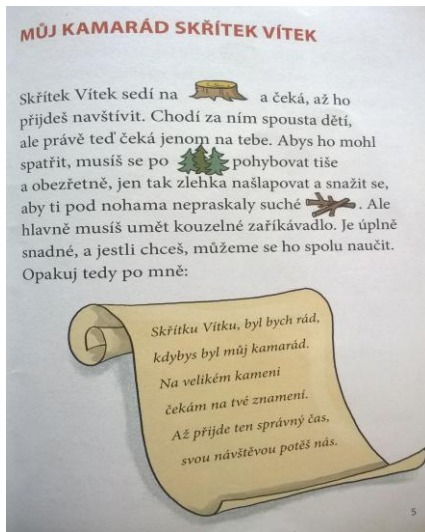
.....

.....

.....

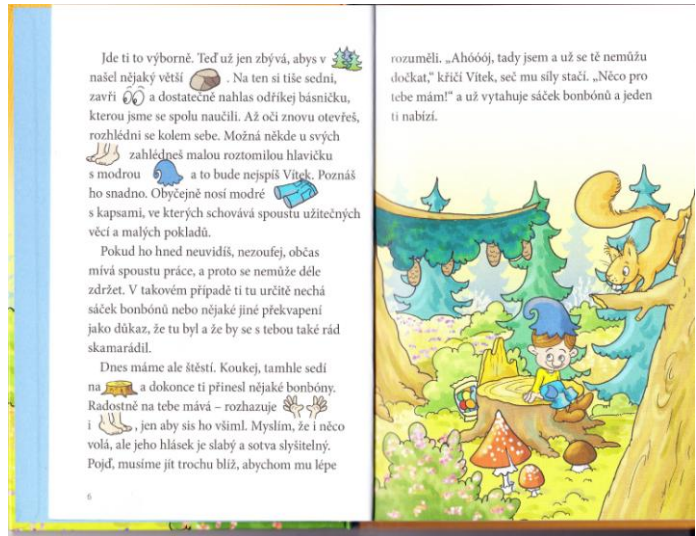
Příloha č. 13 – Suchá R.,

„Můj kamarád skřítek Vítek“, s. 5

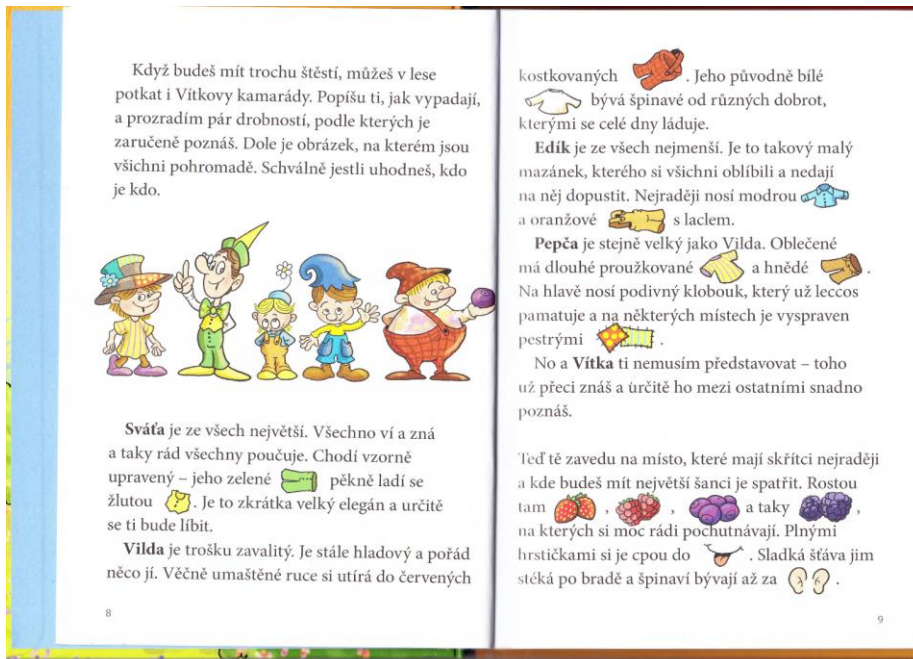

Příloha č. 14 – Suchá R.,

„Můj kamarád skřítek Vítek“ s. 6 – 7

Příloha č. 15 – Suchá R., „Můj kamarád skřítek Vítek“, s. 8 – 9

Příloha č. 16 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 68

Příloha č. 17 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 70

Příloha č. 18 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 71

Příloha č. 19 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 72

Příloha č. 20 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 73

Příloha č. 21 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 75

Příloha č. 22 – Suchá R.,

„Veršované divadélko“, s. 77

Příloha č. 23 – Suchá R.,

„Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 64 – 65

Příloha č. 24 – Suchá R.,

„Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 66 – 67

Příloha č. 25 – Suchá R.,

„Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 69

Příloha č. 26 – Suchá R.,

„Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 70

Příloha č. 27 – Suchá R.,

„Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 72 – 73

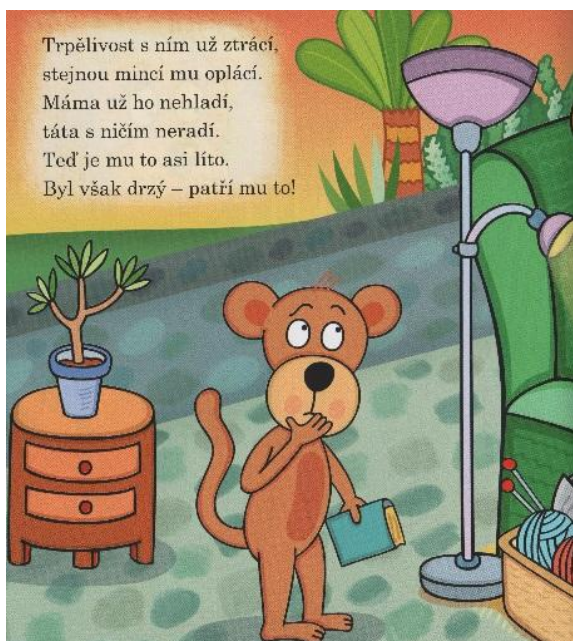
Příloha č. 28 – Suchá R.,
 „Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 74

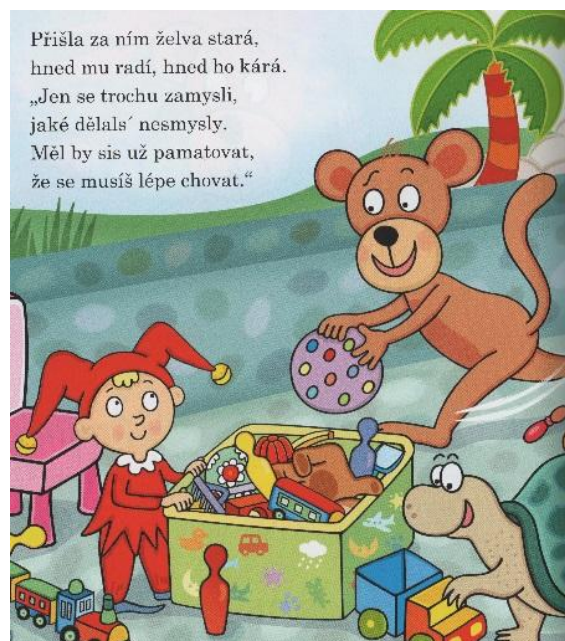
Příloha č. 29 – Suchá R.,
 „Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 76

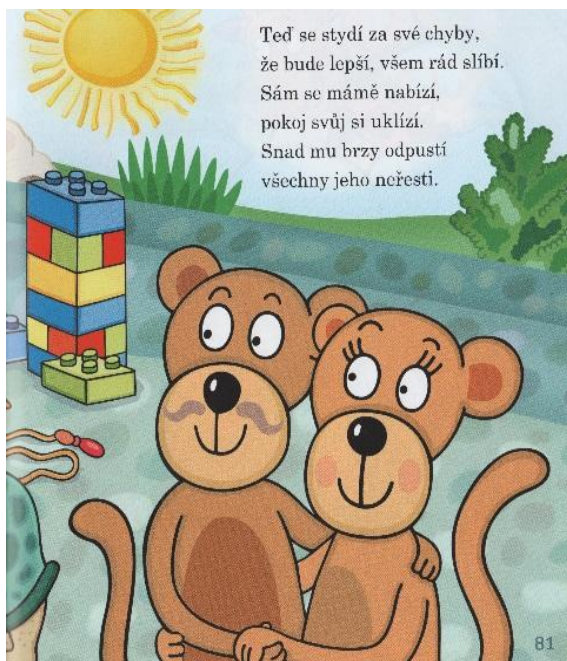
Příloha č. 30 – Suchá R.,
 „Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 78

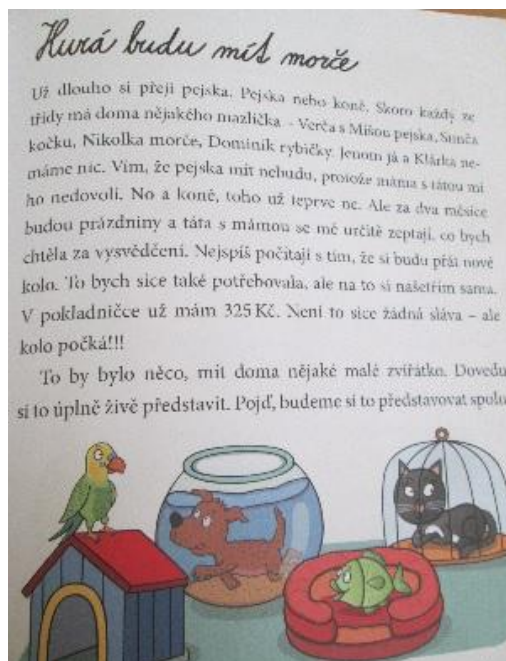
Příloha č. 31 – Suchá R.,
 „Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 80

Příloha č. 32 – Suchá R.,
„Divadélko se zvířátky v ZOO“, s. 81

Příloha č. 33 – Suchá R.,
„To budete čubrnět!“, s. 23

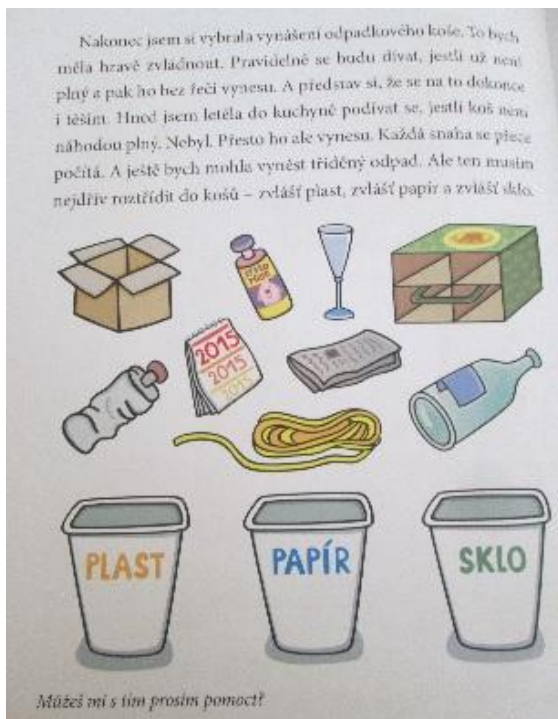
Příloha č. 34 – Suchá R.,
„To budete čubrnět!“, s. 24

Příloha č. 35 – Suchá R.,
„To budete čubrnět!“, s. 25

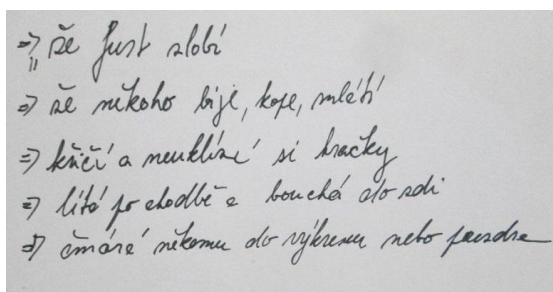
Příloha č. 36 – Suchá R.,
„To budete čubrnět!“, s. 26

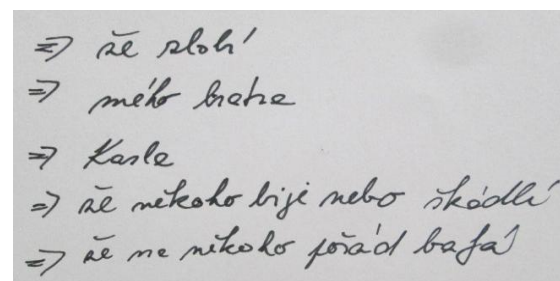
Příloha č. 37 – Suchá R.,
„To budete čubrnět!“, s. 27

Příloha č. 38 – Suchá R.,
„Brainstorming“ (žáci 2. třídy)

Příloha č. 39 – Suchá R.,
„Brainstorming“ (žáci 3. a 4. třídy)

Příloha č. 40 – „Obrázek skřítky“ žáka 2. třídy

Příloha č. 41 – „Obrázek skřítky“ žáka 3. a 4. třídy

Seznam použitých zkratek

RVP ZV – Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání

ŠVP – Školní vzdělávací program

ZŠ – Základní škola

Např. – například

s. – strana

č. – číslo

Literatura a prameny

- BALAJKA B., a kolektiv, *Přehledné dějiny literatury*, díl 1, Praha, SPN, 1970, 463 s., SPN 91-19-80
- BERÁNKOVÁ E., *Tvořivá hra jako literární cesta k pochopení literárního díla*, Plzeň, Fraus, 2002, 106 s., ISBN 80-7238-182-2
- ČEŇKOVÁ J., *Vývoj literatury pro mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha, Portál, 2006, 171 s., ISBN 80-736-7095-X.
- ČEŇKOVÁ J., *Česká literatura pro děti a mládež (2000-2011)*, Praha, Ministerstvo kultury České republiky, 206 s., ISBN 978-80-87546-03-1
- ČERVENKA M., *Významová výstavba literárního díla*, Praha, Karolinum, 1992, 55 s., ISSN 0567-8269
- GENČIOVÁ M., *Literatura pro děti a mládež*, Praha, Státní pedagogické nakladatelství, n.p., 1984, 245 s., 14-326-84
- GRECMANOVÁ H., URBANOVSKÁ E., *Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP*, Olomouc, Hanex, 2007, 178 s., ISBN 978-80-85783-73-5
- HRABÁK J., JEŘÁBEK D., TICHÁ Z., *Průvodce po dějinách české literatury*, Praha, Orbis, 1976, 511 s., 11-002-76
- HRDLIČKA F., *Průvodce po literárním řemesle*, 2. doplněné vydání, Praha, Akropolis, 2008, 200 s., ISBN 978-80-7304-090-1
- HUBÁČEK J., JANDOVÁ E., SVOBODOVÁ J., *Čeština pro učitele*, 3. vydání, Opava, Vade mecum bohemiae, s.r.o. 323 s., 2002, ISBN 80-86041-30-1
- CHALOUPKA O., *Příruční slovník české literatury*, 2. vydání, Brno, Kma, s.r.o., 2007, 1116 s., ISBN 978-80-7309-463-8
- CHRÁSKA M., *Metody pedagogického výzkumu*, Praha, Grada, 2007, 272 s., ISBN 978-80-247-1369-4
- JEČNÁ K., *Nuda při češtině? Ani nápad!*, Praha, Strom, 1997, 47 s., ISBN 80-901954-4-X
- KREISLOVÁ Z., *Krok za krokem 1. třídou*, Praha, Grada, 2008, 168 s., ISBN 978-80-247-2038-8
- KROBOTOVÁ M., *Úvod do české stylistiky*, dotisk 1. vydání, Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2004, 126 s., ISBN 80-244-0315-3

LACINA L., KOTRBA T., *Aktivizační metody ve výuce*, 3. vydání, Brno, Barrister & Principal, 2015, 185 s., ISBN 978-80-7485-043-1

LEHÁR J., STICH A., JANÁČKOVÁ J., HOLÝ J., *Česká literatura od počátků k dnešku*, 2. vydání, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 1082 s., ISBN 978-80-7106-963-8

MAŇÁK J., ŠVEC V., *Výukové metody*, Brno, Paido, 2003, 219 s., ISBN 80-7315-039-5.

MARTINKOVÁ V., *Teorie literatury netradičně*, Praha, TRIZONIA, 1995, 343 s., ISBN 80-85573-61-X

OBERT V., *Literatúra pre deti a mládež a škola*, Matica slovenská, Martin, 1982, 107 s.,

SITNÁ D., *Metody aktivního vyučování*, 2. vydání, Praha, Portál, 2013, 150 s., ISBN 978-80-262-0404-6

Slovník cizích slov, Praha, Encyklopedický dům, spol. s r.o., 2002, 366 s., ISBN 80-90-1647-8-1

SUCHÁ R., *Divadélko se zvířátky se ZOO*, Brno, Edika, 2016, 88 s., ISBN 978-80-266-0872-1

SUCHÁ R., *Dovádivé básničky pro kluky a holčičky*, Praha, Portál, 2010, 96 s., ISBN 978-80-7367-659-9

SUCHÁ R., *Hravá násobilka*, Praha, Albatros, 2013, 48 s., ISBN 978-80-266-0186-9

SUCHÁ R., *Kouzelnými vrátky pojedme za zvířátky – Na dvoreček*, Brno, CPress, 2016, 48 s., ISBN 9788026411598

SUCHÁ R., *Můj kamarád skřítek Vítek*, Praha, Grada, 2014, 88 s., ISBN 978-80-247-5291-4

SUCHÁ R., *Můj kamarád Rufus*, Praha, Portál, 2016, 62 s., ISBN 978-80-262-1110-5

SUCHÁ R., *Rozpustilé básničky pro malé ručičky*, Praha, Portál s.r.o, 2014, 72 s., ISBN 978-80-262-0630-9

SUCHÁ R., *Slovní druhy s čertíkem Kvítkem*, Brno, Edika, 2016, 48 s., ISBN 978-80-266-0909-4

SUCHÁ R., *Šikovné básničky pro kluky a holčičky*, Praha, Portál, Praha, 2011, 95 s., ISBN 978-80-7367-980-4

SUCHÁ R., *To budete čubrnět!*, Brno, nakladatelství Cpress, 2016, 72 s., ISBN 978-80-264-1152-9

SUCHÁ R., *Veršované divadélko*, Brno, Edika, 2014, 104 s., ISBN 978-80-266-053-00

- SUCHÁ R., *Veršované kresbičky pro kluky a holčičky*, Praha, Grada, 2015, 72 s., ISBN 978-80-247-5411-6
- SUCHÁ R., *Veršované rozcvičky pro kluky a holčičky*, Praha, nakladatelství Portál, 2014, 96 s., ISBN 978-80-262-0633-0
- SUCHÁ R., *Veršované znakování*, Brno, Edika, 2012, 72 s., ISBN 978-80-266-0013-8
- SUCHÁ R., *Vyjmenovaná slova s čertíkem Kvítkem*, Brno, Edika, 2014, 40 s., ISBN 978-80-266-0567-6
- TOMAN J., *Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury*, České Budějovice, Jihočeská univerzita, 1992, 98 s., ISBN 80-7040-055-2
- VALIŠOVÁ A., KASÍKOVÁ, H. a kol. *Pedagogika pro učitele*, Praha, Grada, 2007, 456 s., ISBN 978-80-247-1734-0
- VAŘEJKOVÁ V., *Česká autorská pohádka*, Brno, CERM akademické nakladatelství, 1998, ISBN 80-7204-092-8
- VAŘEJKOVÁ V., *Literárněvýchovná interpretace uměleckého textu na 1. stupni základní školy*, 2. vydání, Brno, Masarykova univerzita, 2005, 79 s., ISBN 80-210-3860-8
- Všeobecná encyklopedie 1. díl*, Praha, Nakladatelský dům OP, 1996, 786 s., ISBN 80-85841-31-2
- WILDOVÁ R., *Čtením ke vzdělání*, Praha, Svoboda Servis, 2004, 84 s., ISBN 80-86320-36-7
- ZEMAN J. a kolektiv, *Rozumět literatuře*, 2. vydání, SPN, 1986, 392 s.

Elektronické zdroje

www.msmt.cz/file/37052/, RVP ZV, MŠMT Praha 2015

www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/skolni-vzdelavaci-program-pro-skoly-s-rocniky-pouze-1-stupne

romana-sucha.webnode.cz

www.kosmas.cz/autor/24696/romana-sucha

http://ucenibezmuceni.cz/content/text/cz/?hrave_basnicky

www.albatrosmediaa.cz

www.vendula.eu

<http://www.mirekvostry.cz/kategorie/knihy>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Zdenka Kallerová
Katedra:	Českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Cibáková Dana, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Využití knih Romany Suché při výuce českého jazyka, literatury a slohu na 1. stupni základních škol
Název v angličtině:	(The Use of Books of Romana Suchá in Teaching of the Czech Language, Literature and Composition at the Primary School)
Anotace práce:	Diplomová práce „Využití knih Romany Suché při výuce českého jazyka, literatury a slohu na 1. stupni základních škol“, seznamuje s literární tvorbou autorky dětských knížek Romanou Suchou. Dále zmiňuje vývoj české literatury, tematickou, kompoziční a jazykovou stránku literatury a sborník metod využitých při práci s knihami autorky. Výzkumná část obsahuje bloky s návrhy vyučovacích hodin s využitím knih spisovatelky. Vymezeny jsou cíle, metody i výstup projektu. Práce obsahuje přílohy doplňující výzkumnou část.
Klíčová slova:	Romana Suchá, 1. stupeň základních škol, Český jazyk, literatura a sloh, žák, historie české literatury, literatura pro děti a mládež, metody, RVP
Anotace v angličtině:	The thesis " The Use of Books of Romana Suchá in Teaching of the Czech Language, Literature and Composition at the Primary School“, introduces the children's books written by Romana Suchá. In the theoretical part I mention the development of the Czech literature, the thematic, compositional and language side of literature. In the practical part there is a collection of methods used when working with the Sucha's books and includes examples of lesson plans. The teaching goals, the methods and the output of the project are defined here. The thesis also contains attachments, which are

	linked to the practical part.
Klíčová slova v angličtině:	Romana Sucha, Primary School, Czech language, Literature and Composition, pupil, the History of Czech literature, Literature for children, methods, RVP
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 – Pracovní list žáka 2. třídy „<i>Můj kamarád skřítek Vítek</i>“</p> <p>Příloha č. 2 – Pracovní list žáka 3. třídy „<i>Můj kamarád skřítek Vítek</i>“</p> <p>Příloha č. 3 – Pracovní list žáka 2. třídy „<i>Veršované divadélko</i>“</p> <p>Příloha č. 4 – Pracovní list žáka 3. třídy „<i>Veršované divadélko</i>“</p> <p>Příloha č. 5 – Pracovní list žáka 2. třídy „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“</p> <p>Příloha č. 6 – Pracovní list žáka 3. třídy „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“</p> <p>Příloha č. 7 – Pracovní list žáka 2. třídy „<i>To budete čubrnět!</i>“</p> <p>Příloha č. 8 – Pracovní list žáka 4. třídy „<i>To budete čubrnět!</i>“</p> <p>Příloha č. 9 – „<i>Pojmová mapa</i>“ (2. třída)</p> <p>Příloha č. 10 – „<i>Hra Rounds</i>“ (žáci 3. a 4. třídy)</p> <p>Příloha č. 11 – „<i>Závěrečný dotazník</i>“ pro žáky 2. třídy</p> <p>Příloha č. 12 – „<i>Závěrečný dotazník</i>“ pro žáky 3. a 4. třídy</p> <p>Příloha č. 13 – Suchá R., „<i>Můj kamarád skřítek Vítek</i>“, s. 5</p> <p>Příloha č. 14 – Suchá R., „<i>Můj kamarád skřítek Vítek</i>“, s. 6 – 7</p> <p>Příloha č. 15 – Suchá R., „<i>Můj kamarád skřítek Vítek</i>“, s. 8 – 9</p> <p>Příloha č. 16 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 68</p> <p>Příloha č. 17 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 70</p> <p>Příloha č. 18 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 71</p> <p>Příloha č. 19 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 72</p>

	<p>Příloha č. 20 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 73</p> <p>Příloha č. 21 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 75</p> <p>Příloha č. 22 – Suchá R., „<i>Veršované divadélko</i>“, s. 77</p> <p>Příloha č. 23 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 64 – 65</p> <p>Příloha č. 24 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 66 – 67</p> <p>Příloha č. 25 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 69</p> <p>Příloha č. 26 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 70</p> <p>Příloha č. 27 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 72 – 73</p> <p>Příloha č. 28 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 74</p> <p>Příloha č. 29 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 76</p> <p>Příloha č. 30 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 78</p> <p>Příloha č. 31 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 80</p> <p>Příloha č. 32 – Suchá R., „<i>Divadélko se zvířátky v ZOO</i>“, s. 81</p> <p>Příloha č. 33 – Suchá R., „<i>To budete čubrnět!</i>“, s. 23</p> <p>Příloha č. 34 – Suchá R., „<i>To budete čubrnět!</i>“, s. 24</p> <p>Příloha č. 35 – Suchá R., „<i>To budete čubrnět!</i>“, s. 25</p> <p>Příloha č. 36 – Suchá R., „<i>To budete čubrnět!</i>“, s. 26</p> <p>Příloha č. 37 – Suchá R., „<i>To budete čubrnět!</i>“, s. 27</p> <p>Příloha č. 38 – Suchá R., „<i>Brainstorming</i>“, (žáci 2. třídy)</p> <p>Příloha č. 39 – Suchá R., „<i>Brainstorming</i>“, (žáci 3. a 4. třídy)</p> <p>Příloha č. 40 – „<i>Obrázek skřítky</i>“ žáka 2. třídy</p> <p>Příloha č. 41 – „<i>Obrázek skřítky</i>“ žáka 3. a 4. třídy</p>
Rozsah práce:	101 stran
Jazyk práce:	Český